Štev. 248. V Ljubljani, v sredo, dne 29. oktobra 1924. Posamezna številka stane 1·50 Din Leto LII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec . . . . . Din 20
za pol leta . . . . . „ 120
za celo leto . . . . „ 240
za inozemstvo:
mesečno . . . . . Din 50
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji . . . . Din 40
v inozemstvu . . . . „ 60

SLOVENEC

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Podonavska konfederacija.

Karakteristikum srednjeevropske politike, v kolikor se giblje svobodno, je »brezpredmetnost« oziroma »aktuelnost« problema, ki so mu poklicni politiki iz praktičnih razlogov prisodili naziv — podonavska konfederacija. Kdo n. pr. je imel v mislih tako meddržavno vez takrat, ko je bil »jugoslovansko-češkoslovaški koridor« preko Burgenlanda neprikrita želja v Pragi, Ljubljani in povsod, kjer so si obetali iz teritorijalnega stika dveh slovanskih narodov kar največjih uspehov? Niti misliti se ni smelo, da bi mogla nastati kombinacija, ki bi po svojem sestavu spominjala na skupno gospodarsko ozemlje bivše avstroogrske monarhije. Avstrija še takrat ni bila enfant gâté cele Evrope, da ne govorimo o Mažarski, ki se je zvijala v krčih svojega poloma. Konstruktivno je bilo do danes zares le iskreno prijateljstvo med Jugoslavijo in med Češkoslovaško republiko. In takšen je bil položaj glede uresničenja velikega srednjeevropskega načrta pred dobrim letom dni. Podonavsko konfederacijo so odklanjali ministri držav male antante kot politično absurdno stvar, previdnost pa jim je diktirala molk o gospodarskih perspektivah, ki se odpirajo v tistem trenutku, ko bi ideja kot taka tudi v političnem oziru dozorela.

Dr. Beneš se je dovolj časa upiral spoznanju, da bo treba bivši gospodarski organizem, ki ga je razbila zgodovinska nujnost, nadomestiti s slično gospodarsko konfiguracijo. Silna propaganda, ki jo je razvila mlada republika po nasledstvenih državah, je dokaz, da se težnje z ozirom na stara tržišča nikakor niso prilagodile načelu nacionalne države. Češka tekstilna industrija je imela v bivši monarhiji odprto polje od Černovic do Boke Kotorske in vse do švicarske meje. Ni bilo carinskih meja, ne konjunkturnih podjetij z zgolj konkurenčno težnjo v smislu malodržavne gospodarske autarkije. Češko blago se je neovirano prevažalo po ogromnem kompleksu industrijsko manj razvitih pokrajin, in sicer v okvirju enega državnega organizma.

Trenutno še ni ugotovljeno, če je misel o podonavski gospodarski konfederaciji osvojil dr. Beneš in če mala antanta o njej razpravlja. Neoficielni glasovi trdijo to. Izključeno pa ni, da je dr. Beneš žrtvoval politične pomisleke gospodarskim tendencam češkoslovaških industrijskih koncernov. O Čehih je znano, da se ne lotijo zlepa kakega posla, čegar rentabilnost in varnost ne bi bila že v naprej zajamčena. Sedaj, ko je postala ideja o gospodarski uniji srednjeevropskih držav deloma tudi življensko vprašanje češkoslovaške republike, se resnična aktualnost tega vprašanja ne da več zanikati in tako stopa politika Srednje Evrope v novo razvojno dobo.

V letih 1919—1923 je to misel o tesnejši združitvi držav Srednje Evrope zabranjevala nacionalna zavest v nasledstvenih državah. V teh letih vidimo težnjo po popolni osamosvojitvi novih držav na gospodarskem polju: ali težnja za autarkijo se je izkazala vsaj zaenkrat kot ideal. Preveč je bilo spojeno »živčevje« in »mišičevje« bivšega gospodarskega organizma, da bi se to po vsestranski amputaciji ne občutilo. Vsaka državica ima svoj carinski sistem, svoje tarife, metode itd., in princip zaščite jih narekuje. Tu stagnacija, nadprodukcija, na drugi strani nujna potreba in nemožnost nabave vsled silnih carin in labilnih menjalnih tečajev. V taki situaciji je začel gospodarski nacionalizem vidno hirati. Povrh pa so mu izpodnesle tla sijajne zmage levičarskih strank v zapadnih državah, zlasti Franciji in Angliji.

Potreba po reformi gospodarsko-meddržavnega življenja malih srednjeevropskih držav se dejansko vedno bolj čuti. Le taki podobni motivi so v stanju, tesneje navezati recimo Jugoslavijo na eni in Mažarsko ter Bolgarijo na drugi strani. gre za to, da v trgovskem oziru živi od nesoglasja srednjeevropskih držav. Svoje postojanke ima na Dunaju in v Budimpešti. Od inicijatorjev in podpornikov te ideje je sedaj odvisno, da pridobijo ti dve premagani državici za misel gospodarske kooperacije, ki se — razumljivo — ne sme identificirati z državno političnimi ciljt. O carinski uniji razpravlja podkomisija Društva narodov v Ženevi, in znani mažarski strokovnjak ter državni podtajnik dr. Elemér Hantos je duša gibanja, ki stremi za gospodarskim zbližanjem srednjeevropskih držav v taki obliki, ki bi ne dopuščala dvoma o politični samostojnosti pristopajočih držav.

Zaenkrat je zamisel o gospodarski uniji srednjevropskih držav samo teoretična kombinacija, o kateri pa ne dvomimo, da bo dobila tudi v praksi pristašev. Dejstvo, da se o tem problemu razgovarjajo tudi že državniki, dasi tajno, javno pa govore o gospodarskem zbližanju evropskih držav, dokazuje, da je problem podonavske gospodarske konfederacije aktuelen. Kako pa se bo reševal in rešil, je drugo vprašanje, ali v obliki carinske unije ali v kaki drugi obliki, ki bo označevala skupnost gospodarskih interesov, to bo pokazala prihodnjost.

Poizkus s Kosto Timotijevićem.

TIMOTIJEVIĆ JE PREJEL MANDAT ZA KONCENTRACIJSKO VLADO.

Belgrad, 28. okt. (Izvir.) V reševanju krize so bili danes storjeni prvi konkretni koraki. Poverjen je mandat za sestavo koncentracijske vlade Kosti Timotijeviću.

Ob 6 je bil Jovanović v avdienci, ki je na kraljevo željo predlagal Kosto Timotijevića. Ta je takoj odšel h kralju, ki mu je dal mandat za sestavo vlade, ki naj nadaljuje s programom, ki je bil podan v deklaraciji Davidovićeve vlade, da se sprejme invalidski zakon, zakon o pobijanju korupcije, o poljedelskih kreditih, in po možnosti novi proračun. Nadaljuje naj započeto delo za sporazum s Hrvati in Slovenci. Timotijević je sprejel mandat z rezervo, ako mu to odobri demokratski klub, ki se jutri sestane. Ko se je raznesla vest o tem mandatu, ni nihče verjel, ker je bila Timotijevićeva oseba v sedanjem položaju pozabljena.

Kosta Timotijević je advokat iz Smedereva in je bil tam izvoljen za narodnega poslanca. Pred vojno je bil pravosodni minister. Igral je veliko vlogo za časa vladne krize 1911, ko so bile strankarske in politične razmere do skrajnosti napete. Kriza je trajala sedem tednov in se je zdelo, da ne bo iz nje izhoda. Kosta Timotijević je tedaj predlagal pok. kralju Petru, naj pozove na dvor vodje radikalov in samostalcev skupno. Ti dve skupini sta bili tedaj najkrepkejši.

Kralj je ta nasvet poslušal in se posvetoval na skupni večerji. Med večerjo se je Timotijeviću posrečilo, da je oba nasprotnika zedinil za skupno delo. Po petih dnevih je bila sestavljena znana vlada pomirljivosti z dr. Marko Trifkovićem na čelu. Po prevratu se je Timotijević z ostalimi samostalci združil z demokratsko stranko. V prvi Davidovićevi vladi je igral veliko vlogo kot pravosodni minister. Bil je član ožjega ministrskega odbora, v katerem so se nahajali Davidović, Drašković in Pribičević. Ta ožji odbor je določeval smeri politike. V koalicijski vladi za časa ustavotvorne skupščine je bil notranji minister.

Misli se, da je Timotijević pristaš Pribičevićeve nasilne politike. Za časa razcepa v demokratski stranki so mislili, da bo šel s Pribičevićem, česar pa ni storil. Sicer se pa njega smatra kot dvorskega človeka radi njegovih družinskih zvez. Pokojni Stepanović, član glavne kontrole, je bil odličen Karadjordjevićijanec in kot tak je zasigural Timotijeviću odlično mesto na dvoru, kjer ga smatrajo kot poslednjo dvorno rezervo.

V političnih krogih se ni moglo ustvariti končno mišljenje o tem mandatu, ker se je zanj pozno zvedelo. Zanimivo je, da je mandat podeljen Timotijeviću, ker so mislili, da bo prvi dobil mandat Jovanović. Gotovo je bil Jovanoviću mandat ponuden, ali ga radi Pašića ni mogel sprejeti. Ko je namreč Pašić videl, da ne more biti predsednik nove vlade, je zabranil radikalnim voditeljem sprejeti mandat, ker bi s tem trpel njegov ugled kot se je to zgodilo takrat, ko je Protić sestavil vlado. Ko je bil Pašić 18. t. m. v dvoru, je predlagal kralju, da se za slučaj koncentracijske vlade poveri mandat Davidoviću, ne Jovanoviću. Ta odkritja se mnogo komentirajo med pristaši Jovanovića, proti kateremu so delali vsi znani korupcionistični elementi.

Ko je Timotijević odhajal iz dvora, je izjavil, da je dobil mandat za sestavo nove vlade, ki naj bo vlada pomirljivosti, ki bo uporabljala zakon proti vsem in proti vsakemu. —

Popovićevo poslanstvo v Zagrebu.

Zagreb, 28. oktobra. (Izv.) G. Gjoka Popović se je tudi danes mudil v Zagrebu in je imel več razgovorov z Radićem. Popoldne se je vršila daljša konferenca, ki je trajala do 6. in katere so se udeležili Radić, Popović in dr. Maček. Ob 6. je Radić sprejel Vašega dopisnika in v razgovoru v glavnem ponovil misli, ki jih je razvijal na zadnjih shodih in pri izjavah časnikarjem. Sporočil je Ljubi Davidoviću, da more v njegovem imenu zagotoviti krono, da bo HRSS podpirala vlado ožjega bloka, ako bode reaktivirana, in da ji v parlamentu ne bo delala nobenih sitnosti.

Gjoka Popović je izjavil, da je njegovo bivanje v prvi vrsti v zvezi z vprašanjem sporazuma, šele potem z vladno krizo. Po razgovoru z Radićem more (Popović) samo ponovno poudariti, da je Radić z vso dušo za sporazum, isto pa hoče tudi srbski kmet.

Dr. Maček je izjavil Vašemu dopisniku, da bo šel v Belgrad, kadar bo skupščinsko predsedstvo pozvano h kralju v avdienco.

Nadaljnji razgovor se je sukal okoli volitev na Angleškem. Ob tej priliki se je pokazalo, da vlada v vrstah HRSS veliko zanimanje za te volitve. Ako bo na Angleškeu izšla delavska stranka iz volivnega boja ojačena, smatrajo, da se bo brez ozira na to, kdo bo sestavil vlado, duh demokracije v Evropi ustalil, in to bo močna moralna podpora za našo sedanjo parlamentarno večino. Če bi v Angliji izšli iz volivnega boja ojačeni tudi konservativci, se motijo oni, ki smatrajo, da bi Pašić-Pribičevićev režim našel podporo na Angleškem, ker imajo konservativci dovolj razlogov z ozirom na angleške interese, da se ne zavzemajo za tak režim.

UŽALJENI HRVATJE.

Zagreb, 28. (Izv.) Minulo je 8 dni od izvolitve predsedstva narodne skupščine, pa še vedno ni bilo predsedstvo sprejeto od kralja v avdijenci, za katero se je takoj prijavilo. To se v tukajšnjih političnih krogih najrazličneje komentira. Smatrajo, da je temu vzrok to, ker je v predsedstvo izvoljen tudi član HRSS dr. Maček. V Zagrebu je ta stvar napravila silno neugoden vtis. Spominjajo se, kako so v tem oziru korektno postopali celo Habsburžani, ki so razglašeni kot največji reakcionarci in nasilneži. Ko je dunajski parlament izvolil za predsednika socialnega demokrata Pernerstorferja, ki je bil po svojem programu republikanec, se Franc Jožef ni prav nič pomišljal, ampak ga je takoj drugi dan sprejel v avdienci. Predsedstvo HRSS je iz tega izvajalo posledice in je sklenilo, da niti en delegat HRSS ne pojde v Belgrad, dokler ne bodo sklicane seje parlamenta in dokler predsedstvo narodne skupščine ne bo sprejeto na dvoru.

POSLANIK KRALJEVINE SHS IZGNAN IZ CARIGRADA?

London, 28. okt. (Izv.) Iz Carigrada poročajo,. da je turška vlada nasvetovala poslaniku kraljevine SHS v Carigradu, naj mesto zapusti, ker kraljevina SHS še ni podpisala v Lausanni sklenjene mirovne pogodbe s Turčijo.

Zborovanje Glavne zadružne zveze.

Belgrad, 28. oktobra. (Izv.) Danes je bilo zborovanje Glavne zadružne zveze. Otvoril ga je dr. Korošec in podal glavne smernice o bodočih zadružnih nalogah s posebnim ozirom na izboljšanje zadružništva. Govoril je o ustanovitvi Zadružne banke, o ustanovitvi visoke šole za zadružništvo, kakor so povsod drugod. V debati, ki se je razvila, se je govorilo največ o ustanovitvi Zadružne banke. Upravnemu odboru so naložili dolžnost, da jo s pomočjo kmetij. ministrstva čimprej ustanovi. Debatirali so nadalje o novem zadružnem zakonu, za katerega so izdelani štirje načrti. 1. Načrt revizorjev na kongresu v Zagrebu. 2. Načrt dr. Radice iz Splita. 3. Načrt Miloša Štiblerja. 4. Načrt Zadružne zveze v Ljubljani, katerega je izdelal g. Kralj. Najpopolnejši je Kraljev načrt, ker obsega vse predloge vseh prejšnjih načrtov. Sprejete so bile razne resolucije.

Ukazi iz prosvetnega ministrstva.

Belgrad, 28. oktobra. (Izv.) Pod datumom 14. in 15. oktobra je kralj podpisal ukaze iz prosvetnega ministrstva. Med drugim so izvršena sledeča imenovanja oziroma upokojitve in premestitve. Na predlog dr. Korošca je stalno upokojena Terezija Pordiš, učiteljica v Žalcu. Dalje: Simon Sekirnik, stalni nadučitelj v Sv. Juriju pod Bočem; Adolf Pacher, nadučitelj pri Sv. Katarini pri Trbovljah; Oman-Ihan Ernestina, učiteljica v Begunjah; Katarina Drol, učiteljica v Zasipu; Janja Miklavčič, šolska upraviteljica na ženski šoli v Kranju. V IV. skupino položajne plače I. kategorije je postavljen dr. Ivan Grafenauer, profesor na I. drž. gimnaziji s 1. oktobrom t. l.; v V. skupino položajne plače I. kategorije s 6. stopnjo osnovne plače z dokladami za stanarino v znesku 2700 Din: Ivan Dolžan, profesor na drž. realki s 1. februarjem 1924; v I. skupino položajne plače 2. kategorije s 7. stopnjo osnovne plače in stanarino po zakonu: Ivan Robič, učitelj v Vuhredu, s 1. majem t. l.; Julka Fister, učiteljica v Šoštanju s 1. novembrom 1923; Ladislava Volavšek-Lavrič, učiteljica pri Emi pri Pristavi s 1. nov. 1923; v II. skupino položajne plače 2. kategor. s 5. stopnjo osnovne plače in stanarino Fran Zupan, učitelj na Viču s 1. nov. 1923; Arnold Kreps, učitelj v Odrancih s 1. nov. 1923; Gusta Janežič, učiteljica v Šoštanju s 1. novembrom 1923. Postavlja se za verouučitelja 2. stopnje na državni osnovni šoli v Murski Soboti s pravico drž. uslužbencev I. skupine 2. kategorije z osnovno plačo 7. stopnje s pravico na stanarino Anton Poltnik, kaplan na Slivnici pri Celju. Premeščena je učiteljica Ema Zamejic iz Žužemberka na osnovno šolo v Pečice. Na svoje prejšnje mesto v Kapeli pride Ivan Mihelič iz Verženja; Pestotnik-Bergant Pavla, učiteljica iz Špitaliča v Mozirje. Red sv. Save IV. vrste je dobil dr. Franc Perne, profesor na I. drž. gimn. v Ljubljani in je upokojen. Nadalje je upokojen Josip Roš, učitelj v Turju; Marija Kralj-Zakrajšek v Ribnem pri Bledu.

ČESTITKE NA ČEŠKOSLOVAŠKEM POSLANIŠTVU.

Belgrad, 28. oktobra. (Izv.) Predpoldne so na češkoslovaškem poslaništvu sprejemali diplomate in politike ob priliki šestletnice ustanovitve češkoslovaške republike. V imenu vlade sta čestitala dr. Korošec in dr. Spaho. Popoldne je bila čajanka. Govoril je Pavlović, kateremu je odgovoril Šeba, ki je naglasil skupnost interesov Srbov, Hrvatov, Slovencev in Čehoslovakov.

Bolgarski poslanci v Zagrebu.

Zagreb, 28. (Izv.) Tu so se mudili bolgarski narodni poslanci radikalne stranke Konsturov, Angel Stankov, Žeko Zeljakov in dr. Dimo Burilkov. Razgovarjali so se tudi poldrugo uro s Stjepanom Radićem. Neki član vodstva HRSS je izjavil Vašemu dopisniku: Ta četvorica in ostali njihovi tovariši sprejemajo v glavnem vso politiko HRSS, posebno kar se tiče Macedonije. So

namreč proti temu, da bi se vršila v Macedoniji kaka bolgarska agitacija ali kako revolucijonarno gibanje, ki bi hotelo napraviti iz Macedonije neodvisno državo in ji priklopiti še one dele, ki so danes pod Grško in Bolgarijo. Omenjeni poslanci so iskreno in odločno za to, da ostane Macedonija v Jugoslaviji in pričakujejo, da bodo končno narodnosti v Macedoniji imele človeške in politične pravice in da se bo macedonsko prebivalstvo samo upravljalo vsaj v občinah, okrajih in županijah.

Volivna borba v Angliji.

Cardiff, 28. oktobra. (Izv.) Mac Donald se je v svojem volivnem govoru dotaknil tudi znanega Zinovjevega pisma in rekel, da se je angleški vnanji urad prenaglil.

KOMUNISTIČNI AGITATORJI V ANGLIJI.

London, 28. oktobra. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča, da je okoli 30 članov sovjetske delegacije nenadoma odpotovalo iz Anglije. List sumi, da so bili to za čas volitev najeti agitatorji.

Herriot in priznanje Rusije.

Pariz, 28. okt. (Izv.) V Lyonu je govoril Herriot o priznanju sovjetske Rusije s strani Francije in rekel: »V kratkem bodemo imeli odprto novo pot na vzhod. Koristno bo za nas vse, če bomo začeli kupovati na vzhodu, kjer francoski denar mnogo velja, namesto na zapadu. Z nakupi na vzhodu bomo koristili sebi in podprli bomo tudi naše drž. finance. Mnogi tega sicer ne bodo hoteli razumeti, toda jaz sem prepričan, da bodo kmalu vsi mojih misli.

Francija včeraj priznala Rusijo

Pariz, 28. oktobra. (Izv.) Danes zvečer bo francoska vlada na slovesen način proglasila priznanje sovjetske Rusije de jure. —

Zborovanje nemškega centruma.

Berlin, 28. okt. (Izv.) V nedeljo se je pričelo zborovanje nemškega centruma v Berlinu. Zborovanje je zaupno in zato k njemu tudi časnikarji nimajo dostopa. Na zborovanju je govoril kancler dr. Marks, toda priobčili so samo oni del njegovega govora, ki se nanaša na vnanjo politiko. Tozadevno je rekel dr. Marks: »V Londonu smo sklenili pogodbo, ki jo bomo lojalno izpolnili. To je za nas glavna gospodarska in politična potreba. Zato se bomo mi vezali 7. decembra samo s tistimi strankami, ki so kot mi za izvršitev Dawesovega načrta. Ravno tako bomo branili sedanjo ustavo z vsemi dopustnimi sredstvi.

Italija.

OB PREVOZU ZEMSKIH OSTANKOV LEONA XIII.

Glavno glasilo italij. ljudske stranke »Il Popolo« piše o prevozu zemskih ostankov papeža Leona XIII. iz Vatikana v Lateran med drugim: »Truplo velikega papeža krščanske demokracije Leona XIII. se je v pogrebnem sprevodu, ki preje ni bil naznanjen in o katerem meščanstvo ni ničesar vedelo, pomikalo po rimskih cestah. Še-le drugo jutro smo zvedeli iz časnikov o že izvršenem prevozu. Ta dogodek, ki se je izvršil v tihoti deževnega jesenskega večera v mraku, more še enkrat predočiti dejanski položaj, ki se je zgrnil nad sv. stolico. Nepregledne bi bile sicer vrste tistih, ki bi bili želeli spremiti zemske ostanke nezabnega papeža na zadnje prebivališče, ki si ga je bil sam izvolil in podati dokaz velike, vse obvladujoče hvaležnosti do vrhovnega pastirja cerkve, ki je z intuitivno močjo umel čase in znal s svojimi nauki, polnimi luči in ljubezni, trpečim množicam novega gospodarskega suženjstva pokazati poti pravičnosti in krščanske bratske ljubezni.«

MUSSOLINI VABI IN GROZI.

Bergamo, 28. oktobra. (Izv.) Včeraj se je pripeljal semkaj ministrski predsednik Mussolini, da prisostvuje odkritju spomenika v vojni padlim vojakom. Spomenik je 60 m visok stolp s kipom Zmage na vrhu. Oblasti so priredile Mussoliniju slovesen sprejem. Mussolini je imel na množice govor, v katerem je pozival vse Italijane na državljansko slogo in disciplino; tistim, ki njegovih besed nočejo slišati, gorje, kajti s tem se izključujejo s tal in iz srca domovine.

ITALIJANI PROTI HERRIOTU.

Rim, 28. oktobra. (Izvir.) Nedavno je govoril Herriot na pariški Sorbonni o vlogi Francije v Društvu narodov v Ženevi. V tem govoru je Herriot izrekel svoje posebno priznanje Angliji, ki je Francijo z vso avtoriteto iskreno podpirala, pohvalno se je izrazil tudi o zastopnikih Češke in Jugoslavije, samo Italije ni omenil niti z besedico. Zato italijanski, zlasti fašistovski listi Herriota strastno napadajo. (Ignoriranje Italije v zapadni Evropi je, kakor znano, posledica umora posl. Matteottija; op. uredn.)

AFERA Z »BANCA ADRIATICA«.

Rim, 28. okt. (Izv.) Giornale d'Italia poroča, da so odkrili pri banki razne poneverbe. Uvedena je stroga preiskava.

KORUPCIJSKA AFERA S POTNIMI LISTI V ROMUNIJI.

Belgrad, 28. okt. (Izv.) Po vesteh iz Bukarešte se vsa romunska javnost bavi s senzacionalnimi aferami s potnimi listi. V to afero sta zapletena tudi notranji minister Vantoianu in podtajnik v istem ministrstvu Franasović. Pred tremi meseci je društvo »Petroleum nacional«, katerega upravljajo najuglednejši člani liberalne stranke in katerega prokurist je Vantoianujev brat, izdajalo napačne potne liste za Ameriko. Izseljence so napotili v Kubo namesto v Združene države. Društvo je izdalo čez 2000 potnih listov. Vantoianu se je poskušal v zaporu ustreliti. Krogla mu je prebila leva pljuča. Prepeljali so ga v bolnico in je malo upanja, da ozdravi. Vsi jetniki, med njimi 12 vladnih poslancev, so ločeni in pod nadzorstvom. Snoči so hotele neznane osebe napasti sodnika, ki vodi preiskavo. Napad pa ni uspel. V političnih krogih splošno mislijo, da bo Bratianu podal ostavko.

IZID VOLITEV NA NORVEŠKEM.

Pariz, 28. okt. (Izv.) V novi norveški parlament je izvoljenih: 54 konservativcev, 34 radikalcev, 26 liberalcev, 22 agrarcev, 18 socialistov, 5 komunistov in 2 demokrata.

FINANČNA KONFERENCA V PARIZU.

Pariz, 28. oktobra. (Izv.) Včeraj so se pričela posvetovanja finančnih izvedencev, koncem novembra pa se bodo sešli v Parizu finančni ministri zveznih držav v svrho revizije določb, koliko nemške vojne odškodnine odpade na reparacijsko komisijo in koliko na izvedbo Dawesovega načrta. Ob enem bodo razpravljali o tem, na koliko dajatev v naravi ima vsaka država pravico po novem načrtu.

IZREDNO ZASEDANJE DRUŠTVA NARODOV.

Bruselj, 28. oktobra. (Izv.) Včeraj se je začelo tukaj izredno zasedanje Društva narodov, da reši spor zaradi Mosula.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Pariz, 28. okt. (Izv.) Prejšnjega kitajskega ministrskega predsednika Wellington-Koo-a so uporni generali ujeli in ga zaprli.

Tientsin, 28. okt. (Izv.) Amerikanci so izkrcali 100 mornarjev z ladje »Haron«. V pristanišče je priplulo več francoskih, angleških in japonskih vojnih ladij.

TROCKIJ NA KITAJSKI FRONTI?

Pariz, 28. okt. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča, da se nahaja Trockij na kitajski fronti, kjer je prevzel vrhovno poveljstvo nad 50.000 mož broječo sovjetsko armado.

MORILEC MINISTRA DASKALOVA OBSOJEN.

Praga, 28. okt. (Izv.) Sodišče je obsodilo morilca bivšega bolgarskega poslanika Daskalova v Pragi na 20-letno težko ječo.

Iz zunanje politike.

* **Francija in Vatikan.** Kakor znano, je finančni odbor francoske zbornice dne 22. t. m. s 26 proti 12 glasovom odklonil predlog poslanca manjšine, da se naj vpostavi kredit za vatikansko poslaništvo v proračun zunanjega ministrstva. S tem je Herriotova vlada izpolnila obljubo, ki jo je dala svojim volilcem pred 11. julijem. Herriot ve, da bo večina zbornice ta predlog v odklonjeni obliki sprejela, zato je postavil senat pred dovršeno dejstvo. Po ustavi namreč ne sme senat vzpostaviti kredit, ki ga je črtala zbornica. Tudi komunisti so odklonili v finančnem odboru kredit za poslaništvo pri Vatikanu. Zanimivo je, kako g. Herriot utemeljuje postopanje. V daljšem govoru je poudaril, da je to poslaništvo brez pomena, juridično pa neopravičeno. Vlada da vztraja pri teoriji: poslanik sme reprezentirati svojo deželo pri činiteljih, ki predstavljajo ljudstvo. Vatikan je — pravi Herriot — samo zastopnik neke veroizpovedi. V arhivih zunanjega urada (Quai d'Orsay) da še niso našli »niti sledi o kaki za Francijo ugodni intervenciji Vatikana«. Kar se tiče zaščite katoličanstva na Vzhodu, je Herriot mnenja, da so Turki že otvorili konfesijonalne šole in da torej ni potrebno, da se Francija skriva za papeško zastavo, vendar bo branila slehernega francoskega redovnika pred nasiljem. Francija hoče emancipacijo politike, kakor je izvedla emancipacijo šole. Herriot tudi dvomi, da je papež vedel za vsebino poslanice francoskih kardinalov, preden je bila objavljana v časopisju. Glede Alzaško-Lotaringije je mnenja, da pravno veljavni konkordat ni nikdar obstojal. Ker se je finančni odbor bavil skoro istočasno z vprašanjem vzpostavitve odnošajev napram sovjetski Rusiji, so komentarji pariškega tiska zelo pomešani. »Gaulois« piše: »Nočemo vztrajati na protislovju, ki ga vsebuje stališče vlade napram obema problemoma; vlada misli in trdi, da je Sv. Stolica samo še fikcija, mrtva preteklost, Moskva pa vse obetajoča realnost, bodoča velesila. Ali res verujejo naši ministri v tako absurdnost? Najbrže jim gre za to, da zadovoljujejo mase in peščico tistih vnetih, ki so razvili za krsto Anatole France-a rdečo zastavo in ki jim je Nemec ljubši kakor duhovnik.« — Herriotova »Ere Nouvelle« pa odgovarja: »Nacionalni blok nas je potisnil v Kanoso ter nam je prepovedal iti v Moskvo. Republikanska vlada pravi, da se mora zgoditi ravno narobe. Vatikan zapoveduje vernikom, Moskva pa vojakom.« — »Temps« in »Journal des Débats« protestirata proti temu, slednji pravi, da je Herriot okleval, preden se je odločil, ali ubogal je, kakor je velela prostozidarska loža. Izkazal da se je kot Combes. Le-ta je imel še vsaj diplomatski povod za svoje dejanje, dočim ga Herriot nima. Vsi narodi na svetu vedo, da pomeni Vatikan ne samo duhovno, marveč tudi politično silo, ki se razprostira po vsem svetu, le francoski ministrski predsednik ne vé nič o tem. — Svetovno svobodomiselstvo se zopet z novimi nadami ozira v Francijo in komaj čaka, da se bo moglo tudi v ostalih deželah vreči v boj proti katoličanstvu. Pravi šolski zgled za to nam daje »Jutro«, ki s strastno naslado ponatiskuje Herriotove proticerkvene izjave in jih obrača na slovensko duhovščino. Ako ima francoski zgled tej duhovščini in jugoslovanskim katoličanom sploh kaj povedati, potem je to le svarilo, da se za nobeno ceno ne dado iztisniti iz javnosti in prav posebno ne iz politične arene in zakonodaje. To svarilo si hočemo dobro vtisniti v pamet in nam je prav, ako nas »Jutro« vedno znova spomni nanj.

* **Ponosni Mussolini.** Iz Milana poročajo, da je Mussolini pri slovesni otvoritvi nekega kolodvora govoril približno tako: »Jaz bom svoje delo nadaljeval. Kdor se hoče pridružiti nam, nam je dobrodošel, če pa se nam nihče ne pridruži, bom svoje delo dokončal sam. Naloga je težka, toda zahteva jo zgodovina. Če bomo lahko delali 10 let, bo Italija korakala na čelu evropske kulture.«

Politične vesti.

\+ **V Ormožu** se je vršil v nedeljo, 26. oktobra v Katoliškem domu sijajno uspel shod SLS. Poročala sta poslanec Bedjanič in tajnik Krajnc. Shod je bil obenem občni zbor krajevne organizacije SLS za Ormož mesto in okolico; izvoljen je bil za l. 1925 nov odbor in izvrševalni odbor ter 2 preglednika. Sprejeta je bila resolucija, izražujoča zaupanje našim poslancem Jugoslovanskega kluba ter ogorčenje nad zadnjim nespametnim govorjenjem Radića, ki vedno podira, kar Jugoslovanski klub zgradi.

\+ **Afera Danice Androlićeve.** Kakor znano, je bila »vohunka« Danica Androlićeva pred belgrajskim sodiščem skoro soglasno oproščena. Sedaj je svobodna, kakor da se ni prav nič zgodilo. Njena vohunska afera je bila, kakor zatrjujejo zagrebški listi — pa tudi belgrajska «Republika« in »Radikal« — inscenirana, da bi vanjo zapletli in tako kompromitirali samega Radića. Vojni krogi, ki so se vmešavali v to afero, so doživeli strahovit fijasko, kljub temu pa prehaja ves Belgrad preko tega na dnevni red. »Republika« piše o Androlićevi sledeče: »Razumljivo je, da je bila med njo in njenimi visokimi pomagači sklenjena pogodba, kaj in kako bo pred sodiščem govorila, da slučajno ne bi izpovedala nekaj, o čemur ji je bilo molčati. Posredovala sta dr. Laza Marković in mestno sodišče v Belgradu. Ta proces je odkril strahovite divjaške metode v naši policiji, in že o priliki prvih zasliševanj je prišlo do vznemirljivih momentov. Kapetan Krušnjak je pripovedoval, kako so ga mučili v zaporu (inkvizicija, pa ne »srednjeveška«) ... Njegova tragična izpoved je delovala tako, da so se začeli zbranemu občinstvu ježiti lasje. In Krušnjak je povedal, da je hotel sodnik Sevremović iz njega izsiliti priznanje, da je zapleten v afero -- Radić ... Ne more se trditi in težko oziroma sploh ne da se dokazati nedolžno komprimitiranim častnikom, da so imeli zveze z prostitutko in vohunko Androlićevo. Par sto častnikov, med njimi celo spoštovanih, so vrgli iz aktivne službe na cesto, in vse to radi afere, ki je imela en sam namen: služiti za osnovo veleizdajniškega procesa proti Stjepanu Radiću. To živinsko preganjanje hrvatskih častnikov je imelo prikriti javnosti prave pomagače in miljence Danice Androlićeve. Da, slavno sodišče — piše »Republika« — omamili so te, pred tebe niso privedli pravih sotrudnikov obtožene vohunke! Na mesto morda celo nedolžnih, vsekakor pa manj važnih Krušnjakov bi bil moral sedeti na zatožni klopi general Peter Pešić in njegova družba. Njemu je kradla Androlićeva dokumente, po njegovih predalih je gospodarila prostitutka in miljenka bivšega vojnega ministra.« — Prizadeti častniki so objavili v »Hrvatu« dopis, v katerem se obračajo do ministrstva za vojno in mornarico, naj se jih sedaj rehabilitira in jim povrne aktivna služba, čin in naknadno izplačajo ustavljene gaže, sicer bi se moralo smatrati, da je vsa afera delo tega ministrstva.

Beležke.

Proti lastnemu narodu. Ker se v celi Sloveniji ni dobil list, ki bi se drznil zagovarjati žalitve slovenskega naroda, ki jih je objavil dr. Kosić, je znani slovenski pamfletist in prevajavec literarnega šunda objavil v — »Orjuni« pamflet, v katerem po svoji surovi, nekulturni, pristno orjunaški maniri napada dr. Glonarja radi njegovega vseskozi primernega odgovora dr. Kosiću in zagovarja dr. Kosićeve teze proti našim najvišjim inštitucijam, univerzi in akademiji, proti slovenski književnosti, proti slovenščini kot knjižnem jeziku itd. Ni naš namen braniti g. dr. Glonarja pred pamfletistom nekulturnega Orjuninega kova, ker bi to zanj ne pomenilo posebne časti, pribiti smo hoteli, da se je v Sloveniji dobil list, ki gnojnico, zlito na naš narod, hvali in iz nje pije. »Kulturträgerji« orjunskega tipa se ne zavedajo, da se niti za las ne razločujejo po miselnosti od nekdanjih štajercijanskih nemškutarjev, katerih glavni razlog proti narodno zavednim Slovencem je bil, da smo premajhen narod, da s svojim jezikom nikamor ne pridemo. Razločevali so se od »lažinacionalistov« le v tem, da so vsaj priznavali slovenski narod in niso tajili maternega jezika, dasiravno so se ga v kulturni zaostalosti sramovali. Poznali so narod, sedanji izdajalci lastnega naroda pa poznajo samo še »nacijo«, po kateri so šli na posodo k Italijanom, in pa »krizo Slovenstva«.

Najboljša Macafizljeva. »Jutrov« M. A. C. je včeraj vzdihnil: »Meni se smilijo moji bralci, še najbolj pa sam sebi.

Dopisi.

Iz Šoštanja. V okolici Šoštanja je bila vložena brez kompromisa samo lista SLS s 25 odborniki. To resnico pa neki »izrodek« v naši občini že zdavnaj skrahirane JDS potvarja s tem, da v »Taboru« laže, da je bila kompromisna lista in za enega svetovalca izvoljen celo pristaš JDS. Dotičnemu lažidopisunu pač diši občinski kruh, sovraži pa vse, kar je verskega. Toliko javnosti v vednost.

Dnevne novice.

— *Umrl* je včeraj po kratki a zelo mučni bolezni g. Franc Skale, 4. kaplan v Trbovljah. Pokopali ga bodo v četrtek dopoldne ob 10. uri. Naj počiva v miru!

— **Vseh vernih duš dan je letos 3. novembra.** Prosvetni oddelek razglaša, da je ta dan na vseh šolah pouka prost.

— **Vojno ministrstvo je izdalo odlok,** da morajo vsi starejši vojaški letniki položiti običajno vojaško prisego in sicer tekom enega meseca vsa Slovenija. Mesta prisege pa so bila skrajno odročno izbrana. Posamne občine bi morale po 50 km daleč na kraj prisegania. Jug. klub je ponovil svoj predlog, da se prisega opusti z ozirom na dejstvo, da vsak vojak priseže ob orožnih vajah in mobilizaciji. Obenem je zaprosil za drugo razporedbo mest priseganja, če se predlogu ne ugodi. Ministrstvo je zaenkrat priseganje sploh odložilo. Jugoslovanski klub vstraja na svojem predlogu.

— **Lepo darilo.** Za zgradbo »Hrvatskega doma« na Brodu ob Savi je daroval škof Akšamović 30.000 dinarjev.

— **Železniška vest.** Od 1. novembra t. l. naprej bode ustavljal v postajališču Radeče pri Zidanem mostu tudi osebni vlak štev. 628, kateri odhaja iz Zagreba glavni kolodvor ob 22. uri 45 min., iz omenjenega postajališča ob 0. uri 56 min. in prihaja v Zidani most ob 1. uri 7 min. Vozne karte za ta vlak se v postajališču ne bodo izdajale, temveč se bodo potniki odpravljali v vlaku.

— **Odlikovanje prof. Cvijića.** Prezident Masaryk je podelil prof. dr. Ivanu Cvijiću za njegove zasluge na znanstvenem polju red Belega leva.

— **V Šmartnem pod Šmarno goro** priredi sadjarska in vrtnarska podružnica dne 1. in 2. novembra v društveni dvorani sadno razstavo. Dne 1. novembra popoldne obenem tudi predavanje, ki ga bo imel gosp. sadjarski nadzornik M. Humek. Da bo imela razstava res lep uspeh, ki se od nje pričakuje, se vsi interesenti vljudno vabijo.

— **Društvo upokojenega učiteljstva naznanja** — na mnoga vprašanja, da vse upokojeno učiteljstvo dobi 2. novembra 1924 izplačano pokojnino s povišanimi draginj. dokladami — tudi razliko od septembra in oktobra skupaj! Za vsakega je z novembrom vštet svota pri-

bližno tako velika, kot da bi za dva meseca prejel prejšnjo plačo. Vdove dobijo v mestu 800 Din, t. j. 3200 kron, na deželi 700 Din.

— **Skioptično predavanje v Retečah pri Škofji Loki.** V nedeljo dne 26. oktobra je g. Leopold Puhar, oficijal pri državnem higijenskem zavodu, predaval v Društvenem domu o treznosti in pojasnjeval predavanje s skioptičnimi slikami. Predaval je dvakrat, dopoldne šolski mladini, popoldne odraslim. Udeležba je bila obakrat nad pričakovanje številna. Poslušalci so s posebnim zanimanjem sledili nad dve uri trajajočim izvajanjem predavatelja. Bog daj, da bi ne ostalo samo pri trdnih sklepih, ki so jih ginjeni poslušalci nesli na svoj dom, temveč, da bi izpolnjevali ne pretirana priporočila predavateljeva.

— **Srečen poštar.** K Vaši notici pod tem naslovom z dne 2. t. m.: Tako srečen oziroma presrečen ni samo hrvatski poštar, ampak tudi odpravnik v Sloveniji in Dalmaciji. Odpravnik je predstojnik pošte, ki ima manj kakor 1200 enot na mesec. Ima pa iste dolžnosti in odgovornosti kakor predstojnik pošte z nad 1200 enotami. Sedeti mora ravnotako 8 ur v uradu, zlasti kjer je telefon ali brzojav, in zato dobi osnovno plačo po avstr. zakonu iz leta 1908. in 14 Din dnevne drag. doklade. Kako je mogoče živeti s tem, si pač lahko vsak sam predstavlja. Ne bom Vam nadalje popisovala bede poštnih odpravnikov. Hvaležen posel bi opravil tisti, ki bi se zavzel za te reveže. — Ena izmed prizadetih.

— **Protestno zborovanje bančnih uradnikov.** Belgrajski bančni uradniki so imeli v nedeljo zborovanje, na katerem so protestirali proti postopanju ministra za socialno politiko, češ, da ne ščiti dovolj naših delovnih moči, zlasti privatnega uradništva. Podjetja nastavljajo tujce, pri nas pa je okrog 200.000 ljudi brez zaslužka.

— *Tragičen konec šolarja.* V Subotici so v soboto obesili na smrt obsojenega roparja in morilca Tota. Subotiški listi so o usmrtitvi obširno poročali. Ta poročila je bral 14 letni Štefan Torma in je poskusil tudi sam posnemati obešanje. Ovil si je vrv okoli vratu, stopil na stol in vrv pritrdil. Naenkrat pa se mu je stol izpodmaknil in nesrečni deček je plačal svoj neprevidni poskus z življenjem.

— **Ujet defravdant.** Poročali smo že, da je bivši vodja poštnega urada v Šabcu Milorad Jovičić izmaknil 260.000 Din iz nekega denarnega pisma. Še predno je bila preiskava končana, je bil Jovičić prestavljen v Subotico. Tam pa ga policija ni mogla prijeti, ker je pravočasno zvedel, da ga zasledujejo in je pobegnil. Sedaj pa poročajo iz Belgrada, da ga je policija našla v Belgradu in ga izročila sodišču.

— **Otrok umrl vsled žganja.** Kakor poročajo iz Velike Gorice, je 5 letna hčerka gostilničarja Rudolfa Škale prišla na nepojasnjen način do žganja. Dekletce se je tako »opijanilo«, da je v par urah izdihnilo.

— **Dviganje »Franc Jožefa«.** L. 1919. je bila potopljena v bližini Kotora velika križarka bivše avstro-ogrske mornarice »Franz Joseph«, ki je tehtala 4000 ton. Za mesto, kje ladja leži, se ni vedelo, dokler ni sklenila belgrajska tvrdka Pavlović in Mihajlović z državo pogodbo za dviganje vseh v kotorskem zalivu potopljenih vojnih ladij. »Franz Joseph« je ležal 45 m pod morsko gladino. Leto dni se že pripravljajo na dviganje. Na eni strani ladje je postavljen ploveči »dock«, na drugi pa parnik »Petka«, ki so ga v ta namen preuredili v Franciji. Vse luknje v »Franc Jožefu« so potapljači tako zamašili, da so mogli vsaj deloma napolniti ladjo z zrakom in jo dvigniti 20 m pod morsko gladino. V par dnevih utegne biti cela ladja na suhem. Strokovnjaki cenijo vrednost ladje nad 10 milijonov dinarjev.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Šelenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Neprekosljivi so le EXCELLA šivalni stroji. Nedosežni v konstrukciji in materijalu. Izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom. **I. GOREC. Ljubljana** Palača Ljubljanske kreditne banke

Primorske novice.

p *Glavna skupščina goriške »Prosvetne zveze«.* Minulo nedeljo se je vršila v Gorici glavna skupščina »Prosvetne zveze«, na katero so prihiteli zastopniki slovenskih krščanskih kulturnih društev iz cele dežele. Petnajst okrožnih načelnikov je poročalo o prosvetnem gibanju, ki gre po deželi kakor nova, najlepše sadove obetajoča pomlad. Tisoče in tisoče fantov se vnema v izobraževalnih društvih za krščanske ideale in narodno prosveto. Najboljši možje posvečajo svoje najboljše sile prosvetnemu delu, da zgrade slovenskemu ljudstvu nove trdne temelje za bodočnost. Skupščina je povdarila, da je »Prosvetna zveza« samostojna organizacija, da so njeni cilji kulturni in da se ne peča s politiko. Sploh je skupščina bila izraz ene same misli: Bodočnost je v krščanski prosveti. — Skupščinarjem na čast je priredil popoldne goriški pevski zbor »Mladika« v »Trgovskem domu« koncert, ki je nad vse častno uspel. Dvorana je bila zopet polna kakor v nekdanjih predvojnih časih, a zbor je izvajal izbrani program tako lepo, da si je priboril mesto med prvimi slovenskimi pevskimi zbori. Obe prireditvi minule nedelje v Gorici se zdita kakor zarja novega, lepšega dneva. Bog daj svoj blagoslov!

p *Rekord v umorih* je dosegla Italija pod fašistovskim režimom. Še v viharnem letu 1918. je bilo v Italiji samo 983 umorov, a l. 1923., ko je bil fašistovski režim, ki hoče baje Italijane strogo disciplinirati, na višku svoje moči, je bilo 1835 umorov. Te številke pač dovolj jasno govore.

Štajerske novice.

š **Meškova proslava.** Stolno prosvetno društvo v Mariboru namerava skupno s Prosvetno zvezo proslaviti 50letnico pisatelja Ksaverja Meška.

š **Župnija Ljutomer** je podeljena g. provizorju Andreju Lovrécu.

š **Zadružna zveza,** oddelek za Štajersko v **Mariboru** se je s svojo pisarno preselila v novo palačo Zadružne gospodarske banke Aleksandrova cesta št. 6, I. nadstr., soba št. 8.

š **Demokratska baharija.** Povodom volitve celjskega župana, pri kateri je bil izvoljen za župana g. dr. Juro Hrašovec, za podžupana g. Dragotin Gobec, piše celjska »Nova Doba«: Šlo je za to, ali naj gospodari v Celju in v bodoče slovenska uprava pod vodstvom slovenskega župana in slovenskega občinskega sveta — ali pa naj se povrnejo »stari časi nemškutarske komande.« Najsi kdo o celjskih občinskih volitvah misli kakorkoli hoče, trditev »Nove Dobe« je pa vendar treba pribiti kot grdo demagoško laž. Kdor je objektivno prebral volivno izjavo celjskega socialnogospodarskega bloka, bo to moral potrditi.

š **Smrtna kosa.** V Št. Pavlu pri Preboldu je umrla dne 28. t. m. gospa Ana Zanier roj. Janič, veleposestnica in trgovka, v visoki starosti 80 let. Blag ji spomin!

š **Otvoritev ljutomerske železnice** se bo vršila najbrž 15. novembra. Te dni polagajo tračnice na zadnjem delu nove proge. Mariborska progovna sekcija je poslala nekaj svojih strokovnjakov in več delavcev na novo progo, da popravijo pragove, kjer se je zemlja vsedla. — Tretja postaja na novi progi se ne bo imenovala Ivanjkovci, temveč »Svetinje-Jeruzalem«.

š **Občni zbor kmetijske podružnice za Maribor in okolico** bo v nedeljo dne 2. novembra predpoldne ob 9. uri v dvorani okrajnega zastopa, Koroška cesta 26.

š **Okrajni glavar dr. Ipavic v Mariboru** je odšel na enomesečni dopust na Jadran. Nadomestuje ga okr. komisar g. dr. Levičnik. — Dosedanji referent za stanovanjske zadeve na okraj. glavarstvu v Mariboru g. Robert Pohar je dodeljen velikemu županstvu, a posle stanovanjskega urada za mariborsko okolico je prevzel okr. komisar g. Makart.

š **Kapucinski hospic v Studencih pri Mariboru** so oo. kapucini s pomočjo dobrotnikov in milodarov povečali. Dogradili so nadstropje. V hospicu je prostora za več kapucinov-bogoslovcev, ki študirajo na mariborskem bogoslovju. Gg. kapucini so povečini begunci iz Gorice. Ljudstvo je brez razlike novi kapucinski naselbini naklonjeno. Preteklo nedeljo se je po naročilu g. knezoškofa dr. Karlina po vseh cerkvah lavantinske škofije nabiralo za kapucinski hospic, t. j. za stroške zgradbe.

š **Spor radi obmejnega prometa** je nastal radi vožnje prebivalstva ob meji z železnico preko Špilja in Radgone. Naši obmejni organi so po nepotrebnem šikanirali ljudi in tako je avstrijska vlada hotela prepovedati dvoposestnikom in drugim, ki imajo obmejne izkaznice, uporabo železnice na meji. Te dni so se v Špilju zbrali: veliki župan dr. Vodopivec, carinski upravnik Trost ter zastopniki Avstrije. Dosegel se je sporazum glede obmejnega prometa.

š Za **načelnika mariborske Posojilnice** namesto umrlega dr. Fr. Rosine, je določen odvetnik dr. Radoslav Pipuš. Posojilnica postavi dr. Rosini na pokopališču velik spomenik.

š **Elektrifikacija Pesniške, Cirkniške in Šentiljske doline.** Na Pesnici pri Mariboru se je ustanovil odbor, ki ma nalogo, da se izvrši elektrifikacija doline od Maribora do državne meje. Odbor, kojemu stoji na čelu znani narodni borec župnik g. Evald Vračko v Št. Ilju, je že stopil v pogajanja z elektrarno v Fali, odnosno z mestnim električnim podjetjem v Mariboru. V odboru so še gg. Thaler, Hojnik, Ehrlich, Vieman, Weingerl, Janžekovič i. dr.

š **Sprememba posesti.** G. Martin Cvilak, trgovec in gostilničar v Jarenini je kupil gostilno in mesarijo gospe Ornik pri cerkvi v Jarenini za 1,800.000 K. Ornikova rodbina je bila ena najstarejših v Jarenini. Edini sin je padel v svetovni vojni.

š **Iz poštne službe.** Poštni upravnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah Franjo Urbič je po nalogu ministrstva premeščen za upravnika v Bosanski Petrovac. Na njegovo mesto v Sv. Lenart je nameščen poštni uradnik Fr. Šuman, ki je rojak od istotam. Poročilo »Jutra«, da se je nad Urbičem izvršila persekucija, je lažnjivo. Urbič je prestavljen po nujni službeni potrebi. Sicer pa je znano, da je mož bil zagovornik ideje, da je vseeno, kam se koga premesti.

š **Izredno lepega sulca** je ujel ribič Kebrič pri Kamnici nad Mariborom ob Telberjevem otoku. Tehtal je 16 kg.

š **Živinski sejem v Mariboru** dne 28. oktobra je bil zelo dobro obiskan. Tudi kupcev je došlo izvanredno mnogo. Cene so se malo dvignile.

š **Novi državljani.** Na okrajnem glavarstvu v Mariboru je nedavno položilo prisego državljanstvu SHS okoli 30 železničarjev, ki so bili poprej pristojni na Češko, Poljsko, Avstrijo in Italijo. Zaprisegel jih je g. komisar dr. Levičnik.

Ljubljanske novice.

lj **Recepcija češkoslovaškega konzulata.** Povodom obletnice češkoslovaške samostojne državnosti je priredil generalni konzul Češkoslovaške republike v Ljubljani g. dr. Otokar Beneš sprejem v dvorani »Mladike«. Čestitat so prišli mnogoštevilni zastopniki svetne, cerkvene in vojaške oblasti ,med njimi veliki župan dr. Teodor Šporn, škof dr. Anton B. Jeglič, general Živković, bivša deželna predsednika dr. Brejc in dr. Pitamic in zastopniki raznih društev. G. generalni konzul se je v pozdravnem nagovoru zahvalil za čestitke, povdarjajoč, da češkoslovaška republika šteje med svoje zaveznike v prvi vrsti kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in želi harmoničnega sožitja z vsemi enakomislečimi narodi. Na njegovo željo so bili odposlani udanostni brzojavki kralju Aleksandru in predsedniku Masaryku, ki so jima navzoči navdušeno zaklicali: Živela!

lj **Umrli so v Ljubljani:** Anton Arih, lesni trgovec, 38 let. — Fran Jordan, mestni učitelj, 55 let. — Jakob di Cecco, skladiščnikov sin, 4 mesece. — Ivan Logar, kočar, 43 let. — Stanko Pipan, čevljarjev sin, 5 mesecev. — Angela Okršlar, delavčeva hči, 6 let.

lj **Tedenski zdravstveni izkaz.** V času od 19. do 25. oktobra 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 25, naknadno prijavljeni 2 rojstvi; umrlo je v tem času 17 oseb, od tega 7 tujcev. Vzrok smrti v 1 slučaju živiljenska slabost, v 1 jetika, v 1 srčna hiba, v 1 rak, ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

lj **Nalezljive bolezni v Ljubljani.** V času od 19. do 25. oktobra so bili v Ljubljani naznanjeni sledeči slučaji nalezljivih bolezni: 1 davice, 5 škrlatinke in 1 griže.

lj *Tatvine.* Dr. Oblaku je prijazen gost odnesel 2000 Din vreden plašč, malo za tem pa klobuk gdč. J. vreden 200 Din. Pri obeh tatvinah je bila najbrž udeležena neka I. V.

lj *Policijska kronika.* Od 27.—28. so bile vložene sledeče ovadbe: Radi tatvine 1, radi kaljenja nočnega miru 4, radi prestopka cestnopolicijskega reda 9, radi prekoračenja policijske ure 1, radi poškodbe tuje lastnine 1, radi izgreda 1, radi nedovoljene nošnje orožja 1. Napovedani sta bili dve aretaciji: 1 radi vlačugarstva, 1 radi veriženja s tobačnimi izdelki.

Colombo Ceylon Tea je vsled svoje dobre arome in izredne izdatnosti najcenejši.

Cerkveni vestnik.

c **II. Marijina kongregacija pri Uršulinkah.** Ker je v nedeljo dne 2. novembra dan pred vernimi dušami, bo družbeni shod v soboto dne 1. novembra na praznik Vseh svetnikov popoldne ob 2. uri.

c **Sestanek sodalitete presv. Srca za Ljubljano** bo danes dne 29. oktobra ob 5. uri popoldne v semeniški kapeli in dvorani. Poročal bo g. Jan. Kalan o »Dobrem pastirju in izgubljeni ovci«. — Predsednik.

Socialni vestnik.

s **Število brezposelnih v Nemčiji.** Število brezposelnih, ki uživajo podporo iz javnih sredstev, znaša v Nemčiji 472.000, za 40.000 manj kakor pred enim mesecem. Če pomislimo, da je v Angliji brez dela 1 milijon delavcev ,vidimo, da se Nemcem le še ne godi posebno hudo.

Poizvedovanja.

Našla se je večja vsota denarja z denarnico na poti Sredina na Prulah. Kdor je izgubil, naj se zglasi v šoli (pisarna) na Prulah.

Izpred sodišča.

Obsodba orjunskega pretepača Grubešiča. Pred senatom deželnega sodišča v znani sodni dvorani št. 79 se je vršila včeraj zanimiva obravnava proti Orjuncu Slavku Grubešiču in sicer radi več težkih in lahkih telesnih poškodb, med temi tudi kot napadalcu, povzročitelju in sostorilcu pri znanem napadu na kotlarja Juvana. Sodna dvorana je bila nabito polna raznega občinstva, seveda je bilo največ Orjuncev. Senatu je predsedoval viš. sod. svet. Mladič, votanti so bili sod. svet. Antloga, dr. Kaiser in Keršič, tožil ga je drž. pravdnik dr. Mastnjak, zagovornik je bil dr. Pegan, zastopnik zas. udeleženca poškodovanega Simončiča pa dr. Ravnihar.

Obtožba.

Slavko Grubešič, medicinec, doma iz Šibenika, ki pa ni bil glasom poročila ljubljanskega vseučilišča v Ljubljani še nikdar vpisan, je obtožen, da je v noči 4. marca letos in sicer na sokolski maškeradi v Narodnem domu udaril v sovražnem namenu Vlad. Simončiča po nosu, tako da mu je razbil nosno kost in ga težko poškodoval. — Dalje je bil obtožen Grubešič, da je v noči 3. jul. napadel s tovariši Rudolfa Juvana, ga odpeljal v neko klet na Viču, kjer so ga mučili, ker ni hotel poljubiti orjunskega znaka, na ta način, da so mu stiskali v stiskalnici prste, tako da so ga morali oddati v bolnico, kjer so mu vsled ran in poloma kosti morali odrezati dva prsta, en prst pri prvem in en prst pri drugem členku. — Dalje je bil Grubešič obtožen, da je pretepel v noči 15. jun. g. Žužka, ki se je vračal s svojo družbo domov in da je pretepel v kavarni Vospernik 12. jun. V. Žiliča in pa tapetniškega pomočnika Josipa Šimnovca. Obtoženi Grubešič, ki je bil radi nasilnosti obsojen že v Zagrebu in so ga od tam za eno leto izgnali ter mu je vrnitev prepovedana in tudi v Ljubljani ni niti vpisan na univerzi in ne prijavljen na policiji, kje stanuje ter nočuje priložnostno pri raznih tovarših in znancih, ni priznal ničesar druzega kot to, da je imel in nosil pištolo repetirko brez orožnega lista. Grubešič je bil aretiran dne 15. julija in je bil do obravnave v preiskovalnem zaporu. Obtožen je bil še več drugih nasilnosti. V kavarni »Zvezda« je pretepel Bohinca, ki je žvižgal, ko so igrali orjunsko himno. — Policija je dobila anonimno pismo, da se nahaja tu v Ljubljani nevarna oseba, ki se pretepa po gostilnah in kavarnah, kali mir in javni red in je sploh opasen tip za Ljubljano. Dalje je bil obtožen, da je napadel v gostilni pri »Šesticu« vseučiliškega tajnika dr. Šmalca in ga je poškodoval na roki. Pri kavarnarju Tomšiču v vlomil z nožem vrata v sobo sobarice, dalje je udaril Feldsteina z boksarjem; pretepel je primasa ciganskega orkestra v »Zvezdi« in napadel in pretepel trgovca Bona iz Brežic. Glede zadnjih junaštev pa je predlagal državni pravdnik, da se za enkrat izločijo iz obtožnice, pridržal pa si je pravico posebnega preganjanja, in je senat temu predlogu tudi ugodil.

Zagovor.

Slavko Grubešič, ki je sicer tako neustrašen junak, je priznal le, kar so mu priče jasno dokazale in česar seveda ni mogel tajiti, vse drugo pa je popolnoma zanikal. V slučaju Simončiča na sokolski maškeradi je trdil, da je povzročil ves prepir Kajzelj, ki je nahujskal Sokole proti njemu in odredil, da ga vržejo iz dvorane. Poklical je v ta namen reditelja Simončiča, ki ga je pozval, da naj zapusti veselične prostore. Pozival je navzoče Sokole, da ga »bacijo na polje«. Ko so ga pritisnili v kot in je že dobil par udarcev, je udaril po Simončiču, da si je napravil prostor in je pobegnil iz dvorane. V veži pa so ga prijeli in izročili stražniku. — Glede trpinčenja Juvana se je zagovarjal Grubešič, da Juvana sploh ne pozna in da nima o celem dogodku niti pojma. Ve le to, kar je po dogodku slišal in bral v ljubljanskih listih. Trdil je, da je bil tisti večer po orjunskih poslih v Starem trgu pri Planini. Ta zagovor pa je povedal šele pri obravnavi. Tudi glede dogodka pri Vosperniku je trdil, da je on popolnoma nedolžen. Govorili so Orjunci, da so komunisti »kukavice«. Pri tem pa je eden komunistov vstal in pograbil za čašo, prehitel pa ga je neki Orjunec, kdo, tega on ne pove, in ga je udaril. Vstal je sicer tudi on in je bil pripravljen, da udari, toda pomiril ga je njegov komandant inž. Kranjec, češ da ne sme delati škandala. — Priznal je, da je res udaril Žužka in sicer zato, ker ga je izzival. Bil je pijan v pijani družbi v baru in ga je kljub opominom toliko časa izzival, da mu je dal dve »čuške«, po naše klofuti. Po zaslišanju obtoženca, so bile zaslišane razne

priče.

Knjigovodja Simončič je potrdil, da je bil on reditelj na sokolski maškeradi in da so ga poklicali tovariši, da naj kot reditelj napravi mir. Grubešiča preje ni poznal. Opozoril ga je mirno, da naj gre domov, ker je bilo že več kot štiri zjutraj in je prišla policijska ura. Pri tem pa ga je Grubešič vsekal po nosu in pobegnil iz dvorane. Udarec je bil hud, vlila se mu je takoj kri, zasvetilo se mu je pred očmi in zdravnik je ugotovil nalom nosne kosti. Da bi Grubešiča res kdo udaril, tega ni videl. — Glede obtožbe radi trpinčenja Rudolfa Juvana je bil zaslišan prvi geometer V. Prelovc v Ljubljani, ki je potrdil, da je bil tisti usodni večer res z Grubešičem skupaj v Starem trgu in sicer v družbi vojvode Rističa in tovarišev Kukeca, Petriča in še dveh neznancev. Tam se jim je pokvaril avto in so se odpeljali šele okrog polnoči iz Starega trga. — Rudolf Juvan, 33 letni oženjen kotlar v Ljubljani, je povedal, da je šel tisti večer iz gostilne od Amerikanca. Naenkrat je začul za sabo šepetanje: Boga mi, ovi je! Nato je stopil eden, ki je Grubešiču vsaj po velikosti podoben k njemu, naperil nanj samokres in zaklical »ruke u vis!« On je zamahnil, da bi se ubranil napadalca, toda ta, ki je bil velik, črno maskiran, ga je pograbil, ostali so priskočili, nakar so ga zvezali in so mu zamašili usta in zavezali oči. Peljali so ga v neko klet, kjer so ga najpreje nagovarjali, da naj bo za Orjunce tako vnet, kot je za komuniste, pa se mu ne bo nič zgodilo. Juvan je odkimal, da tega ne stori. Nato so mu pokazali orjunski znak in so zahtevali, da ga poljubi. Ker tudi tega ni hotel storiti,

so prinesli vijak in so mu vtaknili prste vanj. In Grubešič je baje komandiral: »Dovij, jebemti, očemo videt onega komunista!« Ko mu je postalo slabo, so ga odpeljali do Podrožnika, kjer so ga izpustili. Zagrozili pa so mu, da ga takoj ustrele in vržejo v bajar — v »fondo« je rekel dotičnik, kar znači »Primorca« ali »Dalmatinca« — če se le oglasi in skuša poklicati pomoč. Mož je odšel k upravitelju »Delavskega doma«, kjer je povedal dogodek, in odkoder so ga odpeljali z rešilnim vozom v bolnico. Vse druge priče so potrdile v polnem obsegu in glede vseh dogodkov obtožnico.

Zagovornik

dr. Pegan je poudarjal, da je moglo priti do te obtožbe le pod pritiskom zunanjih sil in da je posebno pritiskalo časopisje. Zatožna oblast se postavlja na stališče, ti si obtožen, dokaži, da nisi kriv, kar pa se do sedaj ni vršilo. Tožnik mora dokazati obtožencu krivdo. Pomiluje Juvana in strogo obsoja silovitost v vsaki obliki. Glede slučaja Simončiča ugotavlja silobran, glede Juvana dokazan alibi in predlaga, da se oprosti. — Državni pravdnik je vstrajal razen slučaja Juvana pri svoji obtožbi in je predlagal kazen.

Sodba.

Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik sodbo, s katero je bil obsojen Grubešič radi težke in lahke telesne poškodbe in radi nošenja orožja brez orožnega lista na *6 tednov ječe* in mora plačati Simončiču za zdravnika, zdravila in bolečine 3760 Din, vsi drugi poškodovanci pa se zavrnejo na pot civilne tožbe. — Glede Juvana pa je smatral senat, da je alibi dokazal in ga je oprostil. Ker so Grubešiču všteli v kazen preiskovalni zapor, je prisojeno kazen prestal in so ga takoj po obravnavi izpustili na prosto.

Si ti Orjunc? Dne 27. junija je naletel na vrtu kavarne »Zvezda« Pokorn svojega tovariša Stanka Burjo iz blejske okolice. Vprašal ga je, če je res »Orjunc«. Burjo je to vprašanje razburilo radi izraza »Orjunc« in vprašal je tovariša, če misli to za špas ali za res. Pokorn mu je popolnoma mirno odgovoril: Jaz sem klerikalec. Slišal sem, da si ti pristopil k Orjuni in te vprašam če si res »Orjunc«. Na te besede pa je Burja navalil na nič hudega slutečega tovariša in ga je začel tepsti in nad njim vpiti: »Marš ven!« Burja, ki dejanja ni mogel utajiti, je priznal, da je udaril morda dvakrat svojega tovariša in sicer, ker je bil razburjen radi izraza »Orjunc«, ki da ga rabijo nasprotniki »Orjunc« kot psovko. Zastopnik zasebnega obtožitelja, ki ni prišel sam k obravnavi, dr. Stanovnik je predlagal strogo kaznovanje, ker se ne išče zadoščenja na tak surov način. Poudarjal je kot obtežilno okoliščino, da je oklofutal svojega tovariša in prijatelja in to na javnem prostoru. Sodnik je obsodil hudega »Orjunaša« z ozirom na njegovo socijalno stališče in pa na priznanje za enkrat samo na 150 Din denarne globe ali na 3 dni zapora, če ne bo plačal te globe. Povrniti mora seveda tudi vse stroške, tako da ga bo to junaštvo napram tovarišu precej drago stalo.

Prosveta.

pr **Ciklus predavanj umetnostno-zgodovinskega društva.** Kakor vsako leto, bo tudi v letošnji zimski sezoni priredilo umetnostno-zgodovinsko društvo ciklus desetih predavanj, ki se bodo vršila ob **pondeljkih** od 6.—7. ure popoldne v univerzitetni zbornici. Da ugode mnogokrat izraženi želji, so izbrali predavatelji pri nas malo znano in v splošnem redkokdaj obravnavano snov: zgodovino slovanskih umetnosti. Ker je dolžnost vsakega slovanskega izobraženca, da spozna v prvi vrsti svojo lastno kulturno preteklost, je pričakovati primernega odziva tembolj, ker bodo nudila predavanja poleg novega gradiva novo nabavljene, zanimive slike Predavanja so sestavljena po kulturnih enotah v sledečem redu 3. nov. 1. **Slovensko kiparstvo 18. stoletja.** Msgr. Viktor Steska. 10. nov. 2. **Pregled slovenskega slikarstva.** Msgr. Viktor Steska. 17. nov. 3. **Umetnost Dalmacije.** Dr. Vojeslav Molè. 24. nov. 4. **Arhitektura in kiparstvo Balkana.** Dr. Izidor Cankar. 15. dec. 5. **Slikarstvo Balkana.** Dr. Izidor Cankar. — 12. jan. 6. **Ruska arhitektura in kiparstvo.** Dr. France Stelè. 19. jan. 7. **Rusko slikarstvo.** Dr. France Stelè. 26. jan. 8. **Poljska umetnost.** Dr. Vojeslav Molè. 9. febr. 9. **Češka arhitektura in kiparstvo.** Dr. France Mesesnel. 16. febr. 10. **Češko slikarstvo.** Dr. France Mesesnel. — Za poset so določene tele cene: Člani društva plačajo za ciklus 50.— Din, nečlani 80.— Din. Posamezna predavanja po 10.— Din. Stalne vstopnice se dobe pri tajniku društva (univerza) in pred predavanji pri blagajni.

pr **Koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Mariboru** se vrši v ponedeljek, dne 3. novembra v Götzovi dvorani. Vstopnice v trgovini g. Zlate Brišnikove.

pr **Zgodovina novega veka za višje razrede srednjih šol.** Spisala kr. profesorja † Fr. Komatar in dr. Karl Capuder. Cena vezani knjigi Din 72.—. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Ta učna knjiga je pravkar izšla, obsega skoro 400 strani in je obdelana s povsem drugega stališča, kakor smo bili vajeni pred ujedinjenjem. Knjiga je namenjena pred vsem kot učna knjiga za 7. gimn. razred in za druge razrede, ki temu odgovarjajo, čitali jo bodo z zanimanjem pa tudi drugi izobraženi krogi.

pr **B. Skalicky: »Kletarstvo«.** Splošna knjižnica (znanstvena in strokovna zbirka) št. IV. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. 8° strani 192 + VIII z 85 ilustracijami. Cena broš. Din 60.—, vezana v celo platno Din 72.—.

Prepotrbna knjiga »Kletarstvo«, že dolgo in težko pričakovana, je pravkar izšla v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne kot IV. zvezek znanstvene in strokovne zbirke Splošne knjižnice. Avtor je v tem svojem spisu zbral v kolikor mogoče kratkih, a nazornojasnih obisih rezultate najnovejših strokovnoznanstvenih raziskovanj in svojih dolgoletnih dejanskih izkušenj kot praktičen strokovnjak in strokovni učitelj. V tem delu podaja vse v kletarsko stroko spadajoče pojave, začenši od trgatve preko kipenja, zorenja in šolanja vina tja do vporabe vinskih ostankov in odpadkov in do pripravljanja buteljskih, špecijalnih vin. Vsporedno obravnava knjiga med drugim tudi ureditev in opremo vinskih kleti, razpravlja nadalje o vinskih sestavinah, njih lastnostih in njih določitvi ter o vinskih napakah in boleznih. Kot dodatek sledi slednjič še sestavek o vinarskih zadrugah. Vse te razprave spremlja nazorno 85 lepih in jasnih ilustracij, med katerimi se poleg slik raznega kletarskega orodja in kletarskih naprav nahaja tudi nekaj tehničnih načrtov za zgradnjo vinskih hramov različnih dimenzij.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

28.. oktobra, torek: — zaprto.
29. oktobra, sreda: **Šestero oseb išče avtorja.** — Red E.
30. oktobra, četrtek: **Zora, dan, noč.** — Izven.
31. oktobra, petek: — zaprto.
1. novembra, sobota: **Hamlet.** — Izven.
2. novembra, nedelja: **Šestero oseb išče avtorja.** — Izven.
3. novembra, ponedeljek: **Moč teme.** — Red F.

OPERA.

Začetek od pol 8. uri zvečer.

28. oktobra, torek: **Rusalka,** slavnostna predstava. — Izven.
29. oktobra, sreda: — Zaprto.
30. oktobra, četrtek: **Netopir.** — Red B.
31. oktobra, petek: **V vodnjaku. Cavalleria rusticana,** debut tenorista g. Ado Dariana. — Red A.
1. novembra, sobota: **Rusalka.** — Izven.
2. novembra, nedelja: **Carjeva nevesta,** ljudska predstava pri znižanih cenah.

Prihodnja premijera v ljubljanski drami bo v četrtek, dne 30. t. m. ob 8 zvečer. Vprizori se prvič na slovenskem odru znanega italijanskega komedijografa Darija Niccodemija komedija »Zora — dan — noč«, ki se igra ravno zdaj po raznih svetovnih odrih. V glavnih vlogah nastopita ga Šaričeva in g. Kralj. Režira g. Osipovič. Avtor je obdelal v tej komediji srečanje in ljubezen velesimpatičnega parčka na prav originalen, prisrčen in duhovit način. Deloma nove kulise je naslikal g. Skrušny.

Narodno gledališče v Mariboru.

Mariborsko gledališče otvarja nov abonma (D). Priglasi se sprejemajo do 30. oktobra in je še mnogo lepih sedežev na razpolago.

Začetek gledaliških predstav v mariborskem gledališču. Ker so bila izražena v tem pogledu razna mišljenja, prosi gledališka uprava, da pošljejo vsi zainteresiranci svoje **predloge na dopisnici s polnim podpisom** najdalje **do 1. novembra.** Uprava se bo ravnala po predlogu večine.

Ljudski oder v Ljubljani

Ker se vrše letos cerkveni obredi na pokopališčih v nedeljo 2. nov., se je začetek predstav v toliko predrugačil, da se uprizori žaloigra »Mlinar in njegova hči« v **soboto, dne 1. novembra ob pol 4 popoldne, v nedeljo, dne 2. novembra pa ob pol 8 zvečer.** Ker se v soboto konča predstava že ob 6 popoldne, ima občinstvo z dežele ugodno zvezo z večernimi vlaki.

Turistika in sport.

SPORTNI PREGLED.

Zaključna motocikllistična dirka motokluba »Slovenija« se je vršila preteklo nedeljo na 10 km dolgi progi Kranj-Medvode. Udeležba je bila navzlic neugodnemu vremenu povoljna, tekmovali so med drugimi tudi vozači mariborskega »Edelweissa«. Cesta je bila vsled dolgotrajnega deževja v slabem stanju, doseženi časi se morajo vsled tega smatrati za dobre. Rezultati:

Motocikli do 150 cm: 1. Aigner (Edelw.), Austro-Motorette v 9 min. 56 sek.;

motocikli do 350 cm: 1. Ogriu (Slov.), BSA 6:50.5;

motocikli do 500 cm: 1. ing. Leschan (Edelw.), Norton 6:54;

motocikli do 750 cm: 1. Korn (Slov.), Indian 7:27;

motocikli do 1000 cm: 1. Larešič (Slov.), Indian 6:15.5 (najboljši čas dneva).

Nogomet. Ilirija: Hašk 1:0. Za nastop Hrv. Akad. ŠK. iz Zagreba je vladalo med ljubljansko sportno publiko tudi tokrat mnogo zanimanja. Na sportnem prostoru se je zbralo vkljub negotovemu vremenu približno 1500 gledalcev, ki so prisostvovali zanimivi, povprečno prav dobri igri dveh prvorazrednih moštev; razmočena, spolzka tla so seveda kolikor toliko neugodno vplivala na nivo igre. Odločitev je padla že v prvem polčasu iz enajstmetrovke, ki jo je odredil sodnik vsled handsa levega branilca Haška. Kmalu nato je došlo do druge enajstmetrovke, katere pa Ilirija ni izrabila. Rezultat odgovarja poteku igre, četudi zmage iz enajstmetrovke niso najbolj popularne. Precejšnja premoč Ilirije v prvem polčasu napram izravnani igri drugega polčasa jo popolnoma utemelji. Ilirija proti enakovrednemu Hašku, ki ga je odlikoval oster start, ni mogla predvesti one precizne kombinacijske igre, kakor jo je znala razviti v prvenstvenih tekmah z domačimi moštvi. Najtočnejše, skoro brezhibno, je delovala obramba Miklavčič-Pogačar-Beltram. Izvrstna je bila tudi krilska vrsta Hus-Zupančič-Lado, ki je znatno nadkriljevala Haškove krilce. Zadržala je navadno že v prvem razvoju nasprotne napade, toda premalo koristna je bila za lasten forward in morda leži deloma ravno v netočnem podajanju v forward vzrok za slabšo igro notranjih treh napadalcev, med katerimi je bil v ostalem Milan očitno indisponiran. Najnovejša pridobitev Ilirije Poduje je igral v desni zvezi ter napravil utis tehnično dobrega in prevdarnega igrača, ki bo Iliriji na vsak način v ojačenje, posebno ko se vigra s svojo novo okolico. V nedeljo je nekoliko predolgo zadrževal žogo, predložke so bile mnogokrat za hip prepozne in so radi tega povzročale nepotrebne ofside. Krila napadalne vrste so v glavnem odgovarjala, pri Vidmarju se opaža pomanjkanje tehničnega treninga. — Hašk je postavil popolno I. moštvo izvzemši rezervnega levega krila, ki je bil tudi najšibkejša točka drugače izbalansiranega in homogenega moštva. Tudi na strani Haška je napravila obramba z internac. vratarjem Fridrihom najboljši utis, prav dobra sta bila nadalje stranska halfa Marjanovič in Križ, medtem ko je srednji zaostajal. V napadu je bil izvrsten leva zveza Vinek, ki je razvil nenavadno prodornost in na katerega je morala ilirska obramba osredotočiti svojo pažnjo, dober je bila tudi desna zveza Zinaja. Desno krilo Kahn se napram Ladotu ni mogel uveljaviti. Hašk je igral večinoma nizko prizemno igro združeno s prvorazredno tehniko. Kadar je zamenjal ta svoj sistem z visoko igro, ni ugajal.

Slovan: Lask 2:2. Prvenstvena tekma med Slovanom in Laskom (Ljubl. akad ŠK) je odločilnega pomena za izid prvenstva v ljublj. II. razredu. Zbudila je vsled tega razmeroma znaten interes, pri čemur pa treba reči, da se je publika, ki je posetila tekmo, obnašala nedisciplinirano. Spolzek teren je škodoval lepoti igre, posebno ker so tako padli v oči tehnični nedostatki mnogih igralcev. Lask se je boril v prvem polčasu z veliko srečo in dosegel po zaslugi sr. napadalca Galešiča vodstvo in kmalu nato tudi drugi gol (autogol Slovana). V drugi polovici je prevladal Slovan kot odpornejše moštvo ter dosegel izenačenje. Slovan je bil v drugem delu tekme včasih jako dober in le temu, da ga je zasledovala smola in pa izvrstni igri Laskovega vratarja je pripisati, da ni dosegel zasluženo zmage. — Tudi rezervni moštvi sta igrali neodločno **2:2.**

Po svetu.

sv *Naslovi in redi v Nemčiji.* Iz Berlina poročajo, da namerava nemška vlada zopet vpeljati rede in podeljevati naslove. Za zopetno vpeljavo redov in naslovov pa bo potrebna revizija ustave, ker sedanja weimarska ustava naslovov in redov ne pozna.

sv *Kupčija s potnimi listi v Romuniji.* Nedavno so v Romuniji prišli na sled veliki aferi s ponarejenimi potnimi listi. Razni agentje so preskrbeli na stotine kmetom potne liste v Ameriko, ki jih je baje izdalo ministrstvo za notranje zadeve. Potni listi pa so bili ponarejeni. Preiskava je dognala, da je bil pri stvari udeležen tudi brat romunskega ministra za promet Voiteanu, ki je obenem rezervni general in predsednik neke velike petrolejske družbe. Minister notranjih zadev Franasovici je moral zaradi te afere odstopiti. Voitena pa je policija zaprla.

sv **Nitti za evropske združene države.** — Bivši italijanski zunanji minister Nitti je govoril 24. t. m. na dijaškem zboru v Stockholmu. Pečal se je s položajem v Evropi, ustvarjenem po vojni in verzajskem miru. Izjavil je, da bo mogoč etrajno zadovoljivo rešiti evropski problem le tako, da se po carinski uniji združijo vse evropske države v eno telo.

sv **Avstrijski monarhisti pod novo firmo.** Avstrijski monarhisti so na občnem zboru, ki se je vršil minolo soboto in nedeljo na Dunaju, preosnovali svojo organizacijo v »Konservativno ljudsko stranko«. Strankin program temelji na krščanskonarodnih, socialnonaprednih načelih ter načelno izpoveduje monarhistično državno obliko. Vendar pa iz ozirov na interese domovine in naroda začasno ne odklanja republike in osvaja stališče revolucionarnega razvoja. Kot temelj za politično organizacijo se osnuje politično konservativno ljudsko društvo. V predsedstvu nove stranke so dr. Schager, Oskar Teufel in drugi; častni predsednik je upok. gener. polkovnik Georgi. Monarhist Wense, ki je bil izvoljen v narodni svet kot kandidat krščansko-socialne stranke, je odložil mandat.

sv **Mezdno gibanje med rudarji na Češkoslovaškem.** 24. t. m. je vršila v Pragi državna konferenca koaliranih rudarskih zvez. Zavzeli so stališče nasproti odgovoru delodajalcev, ki odklanjajo zahteve delavstva po draginjski dokladi. Konferenca je pooblastila koalirane stranke, da na okrožnih konferencah ukrenejo vse potrebno, da delavstvo s svojimi zahtevami zmaga. Obenem odpošljejo koalirane zveze svoje zastopnike k vladi, da opozore na neznosne delovne razmere v rudnikih.

sv **Davčni škandali v Združenih državah.** Ameriška javnost se razburja nad davčnimi napovedmi tamkajšnih multimilijonarjev. — Ford je priznal največ dohodkov: 19 milijonov dolarjev, Rockefeller 7 in pol milijona, bankir Lamont 1 milijon, Morgan — 100.000 dolarjev, kralj železnic Harrimann 10.000 dolarjev itd. Ljudje se ogorčujejo nad bogataško davčno umazanostjo tembolj ker so pod Coolidgejevim režimom velikemu kapitalu itak za polovico znižali davke. Stvari so take, da plača n. pr. pevec Šaljapin več davka nego jekleni kralj Schwab. V Združenih državah je torej nekaj gnilega.

sv **60letnica kardinala Piffla.** Dunajski nadškof kardinal dr. Piffl je dne 15. t. m. praznoval 60letnico svojega rojstva. Za nadškofa je bil imenovan l. 1913., za kardinala pa l. 1914. Kardinal Piffl je mož velikih zmožnosti in iskren ljudski prijatelj; Dunajčani ga visoko časte.

sv **S 120.000 zlatimi markami pobegnil.** 25letni uradnik banke Bleichroeder v Berlinu Maks Enger je poneveril 120.000 zlatih mark in pobegnil na Francosko, kjer si je z njimi privoščil vse dobrote tega sveta. Prav zato je obrnil nase pozornost policije, ki je kmalu dognala kakšne vrste ptičica je to. V Parizu so ga aretirali in zaprli. Mož je v kratkem času zapravil 30.000 zlatih mark, 90.000 dobi banka nazaj. Enger je hotel v zaporu izvršiti samoumor, pa so mu to preprečili.

sv **Preosnova francoske armade.** Francoski vojni minister Nollet je izdelal načrt za popolno preosnovo francoske armade. Službena doba v aktivni armadi se skrajša, zato se pa organizirajo v obrambo države vse duševne sile naroda. Armada se preosnuje v ljudsko vojsko.

sv **Milijonarka umira od gladu.** V Londonu so našli v njeni hiši umirajočo neko gospodično Clark. Zdravniki so dognali, da je propadla od gladu. Stanovala je v lastni hiši, in sicer popolnoma sama, družbo so ji delale le mačke. Vsa hiša je polna dragocenega, starega pohištva, umetnin, obleke. Denar je ležal v kupih in šopih po omarah, v postelji, v podstrešju. Stanovanje je bilo docela zanemarjeno, povsod strašna nesnaga in nered. Posebno zanimivo je to, da se je iz papirjev dognalo, da se je gospodična Clark zelo zanimala za dobrodelnost in da je dajala znatne vsote v dobrodelne svrhe. Sama sebi ni privoščila niti najpotrebnejšega. Celokupno njeno premoženje cenijo na več nego milijon funtov šterlingov.

DRUŠTVENIM ODROM PRIPOROČAMO SLEDEČE IGRE:

Burke in šaljivi prizori. 18 enodejank. Din 20.—, vezano Din 28.—.

1. Čarodejna brivnica. Burka v 1 dej. za mešane vloge. — 2. Radi nagrade. Burka v 1 dejanju, samo moške vloge. — 3. Čašica kave. Šaloigra v 1 dej., samo ženske vloge. — 4. Zaklad. Burka v 1 dej., samo moške vloge. — 5. Vedež. Burka v 1 dej., mešane vloge. — 6. Poboljšana trmoglavka. Ženske vloge. — 7. Luknja v namiznem prtu. Šala v 1 dej., ženske vloge. — 8. Dve teti. Šaloigra v 1 dejanju, ženske vloge. — 9. Na skalnici. Dve šliki. Ženske vloge. — 10. Pred sodnikom. Šala. Moške vloge. — 11. Ženin Miha. Šaljiv prizor. Moške vloge. — 12. Zamorec. Šaljiv prizor. Moške vloge. — 13. Junaki. Šaljiv prizor. Moške vloge. — 14. Trije učenjaki. Šaljiv prizor. Moške vloge. — 15. Tihotapci. Burka. Moške vloge. — 16. Opeharjeni žid. Burka za moške vloge. — 17. Izgubljena stava. Burka za moške vloge. — 18. Čudna kupčija. Šala za moške vloge. —

Sovražnik žensk. Enodejanka (mešane vloge). Din 12.—.

Starinarica. Enodej. šala. (Mešane vloge). Din 12.—.

Če sta dva. Enodejanka. Šala. (Meš. vloge). Din 12.—.

Vse naše. Burka enodejanka (samo za moške vloge). F. S. Finžgar. Din 18.—.

Na krivih potih. Igra v 5 dejanjih (samo ženske vloge). Din 12.—.

Veseloigre in šaljivi prizori za samo moške ali samo ženske vloge. Din 16.—.

(Sokratov god (mešane vloge). — Nocoj je prav lep večer (moške vloge). — V posredovalnici (ženske vloge). — V hudih zadregah (ženske vloge). — Gospa Kordula (ženske vloge).

Nedeljske ure na društvenih odrih. S. Sardenko (samo ženske vloge). Din 16.—.

(Nevesta z Libanona. — Selski angel. — Dve prerokinji. — Ženin z Nazareta.)

Smrt pravičnega. Igrokaz v 2 slikah za ženske vloge. Din 1.—.

CENIKI brezplačno na razpolago!

Naročila sprejema JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA v Ljubljani.

Gospodarstvo.

Cene fižola.

Prejeli smo in priobčujemo: Cene fižolu so v poročilu ljubljanske borze označene 465 Din za 100 kg franko Ljubljana. Te cene nikakor ne odgovarjajo cenam na svetovnem trgu, za naš »ribniški« fižol.

Ker naš kmetovalec edino ta pridelek brez ogrožanja lastne prehrane lahko proda i nmu je ta izkupiček edini, s katerim poravna davke, zavarovalnine, eventualne obresti in oskrbi potrebno obleko družini, smo si kot kmetijska zadruga šteli v dolžnost ta pridelek kolikor mogoče visoko dvigniti v ceni, da kmetovalci čimveč prejmejo denarja za svoj fižol. Obrnili smo se do francoske firme s ponudbo nekaj vagonov fižola. Ta firma nam je nudila 2 franka 20 za lepo očiščeno vzorčno blago, postavljeno na francoski trg.

Izračunali smo na podlagi tedanje vrednosti francoskega franka, da bi prejeli za poslani fižol prosto carine in prosto voznine v Parizu ca. 37 K za kg. Vsi stroški prevoza bi znašali okroglo 7 K pri kg., vsled česar bi bila primerna cena fižolu na našem trgu 27 do 28 K za kg.

Kot zadruga, katera ne sme in ne more preveč riskirati, nismo prodali fižola v Pariz, ampak smo ga prodali na podlagi teh informacij ljubljanskim trgovcem in sicer enemu po 26.80 K, drugemu pa po 27 K za kg ter smo ta fižol doma od kmetovalcev nakupili po 26 K.

Takoj po dobavi prvega vagona so ljubljanski trgovci ceno znatno znižali in jo pripravili »ribničanu« do 18 K, četudi na francoskem trgu, kamor se naš fižol »ribničan« po največ izvaža, niso nič znižale, razen v kolikor je padel francoski frank vsled dviga našega dinarja, kar pa seveda od daleč ne znaša toliko, kolikor so se znižale cene na ljubljanskem trgu.

Dobili smo od neke pariške tvrdke ponudbo za fižol ribničan po 2.10 franka za kg postavljeno carine in voznine prosto v Pariz, kar bi znesło 7.35 Din to je 29.40 kron za kg. Medtem smo tudi natačno ugotovili, da prevozni in carinski stroški ne presegajo petih kron ter bi stal fižol odpošiljatelja 24.50 do 25 kron.

Ako bi se priračunalo za stroške riziko in obresti 20.000 K pri vagonu, bi še vendar moral imeti fižol ceno 22 do 23 K za kg, ne pa 18 do 19 K, kakor jo ima danes. Da pa je tako nizka cena fižolu na našem trgu, so krive izvozne firme, ker smo mi prejeli pred par dnevi iz Pariza pismo, v katerem nam javlja večja pariška firma, da je neka ljubljanska izvozna tvrdka postavila na francoski trg 30 vagonov fižola ribničana po 1.90 franka za kg, kar je nerazumljivo, zakaj naše tvrdke zahtevajo za naše blago v Franciji nižje cene, kakor jih stavljajo Francozi sami.

Vsled tega je razumljivo, da se naši zadrugi ne bo posrečilo doseči povoljnih cen na francoskem trgu.

Temu so pa v prvi vrsti krivi kmetovalci sami, ker čim bolj cene pritiskajo navzdol, tem bolj silijo z blagom na trg in jih tudi ta slučaj ne izmodri, da bi se tesno oprijeli svojih zadrug in potom njih skupno postavljali na trg svoje pridelke, za katere bi brez vsakega dvoma lahko dosegli najvišje svetovne tržne cene, ter bi s tem omogočili koristno delovanje zadrug. — Kmetijska zadruga v Kamniku.

* * *

g **Cene sladkorju.** Odkar se je ustanovil kartel sladkornih tvornic, so začele cene sladkorju naraščati in sicer v par dneh za Din 2 do 2.50. Letošnji pridelek sladkorne pese je v celi državi izredno velik. Tudi v svetovnem obsegu bo produkcija v tekoči sladkorni kampanji za 2 milijona ton večja kakor lanska. Cela vrsta držav bo začela izvažati sladkor, med njimi tudi mi. V kartel sladkornih tovarn sta stopili tudi dve državni tvornici sladkorja. Čudno se nam zdi, da stopajo v kartel državne tvornice. Po zakonu o pobijanju draginje je vendar karteliranje zabranjeno. Razumemo interes privatnih tvornic za karteliranje, državne tvornice so menda gnali v kartel samo fiskalni interesi. Zaenkrat izgleda, da bo kartel dvignil še cene.

g **Iz kaz Narodne banke z dne 22. oktobra 1924.** (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 15. oktobru 1924.) **Aktiva:** metalna podloga 480.9 (+ 5.0), posojila na menice in vrednostne papirje 1548.5 (+ 4.0), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne zamenjave 389.9, državni dolg 2966.3, vrednost državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 474.4 (+ 36.3), skupaj 9206.6; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.3, bankovci v obtoku 5961.6 (— 64.5) račun začasne zamenjave 389.9, državne terjatve 113.2 (+ 77.0), razne obveze 509.1 (32.8), vrednost državnih domen 2138.3, ažija 63.1, skupaj 9206.6. — Obrestna mera za eskont je ostala stara, 6 odstot. Obrestna mera za nova posojila na zaloge je bila dne 24. oktobra povečana od 7 na 8 odstotkov.

g **Finančne transakcije Centralne banke za trgovino, obrt in industrijo.** V zvezi s pogajanji Centralne banke za trgovino, obrt in industrijo z banko Commerciale Italiana glede sodelovanja, o katerih dosedaj ni znano nič konkretnega, je omenjena banka izravnala s prodajo nekaterih svojih industrijskih podjetij terjatve Hrv. eskomptne banke in Prve hrvatske štedionice in je na ta način postala mobilnejša. Pri tem je Hrvatska eskomptna banka prevzela Nihag, Prva hrvatska štedionica pa Narodno mlinsko industrijo. Glede odplačila ostalih delnic Centralne banke za trgovino, obrt in industrijo, ki so še v posesti Hrvatske eskomptne banke ter Prve hrvatske štedionice, še ni padla odločitev.

g **Iz carinske službe.** Iz Belgrada javljajo, da je ukinjena stranska carinarna v Marenbergu ter pretvorjena v oddelek glavne carinarne v Dravogradu. Ravnotako je tudi ukinjena stranska carinarna v Prevaljah in pretvorjena v oddelek glavne carinarne v Dravogradu.

Borze.

28. oktobra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.9890—3.0190 (2.9690 do 2.9990), London 311.20—314.20 (308.70 do 311.70), Newyork 68.65—69.65 (68.30—69.30), Pariz 3.6175—3.6575 (3.5850—3.6350), Praga 2.0675 do 2.0975 (2.0450 do 2.0750), Dunaj 0.096750—0.098750 (0.0960—0.00980), Curih 13.34—13.44 (13.25—13.35), Amsterdam 27.10 do 27.40. — **Promet slab, blaga malo. Po borzi tendenca slabejša.**

Curih. Belgrad 7.55 (7.45), Budimpešta 0.0068 (0.0068), Berlin 1.2350 (1.235), Italija 22.46 (22.42), London 23.4325 (23.3750), Newyork 520.10 (520.20), Pariz 27.20 (27.25), Praga 15.50 (15.50), Dunaj 0.007325 (0.007375), Bukarešta 2.90 (2.90), Sofija 3.80 (3.78).

Dunaj. Devize: Belgrad 1026, Kodanj 11.980, London 319.500, Milan 3059, Newyork 70.935, Pariz 3717, Varšava 13.600. — **Valute:** dolarji 70.460, angleški funt 317.700, francoski frank 3685, lira 3040, dinar 1015, češkoslovaška krona 2098.

Praška borza radi narodnega praznika danes ni poslovala.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1921. 62 (blago), 2 in pol odstot. državna renta za vojno škodo 112.25 (blago), Celjska posojilnica d. d., Celje 209 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220—230, Merkantilna banka, Kočevje 124—127, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 914 (denar), Slavenska banka, Zagreb 100 (blago). Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—151, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 440 (blago), Združene papirnice Vevče 120 (blago), »Split« anon. družba za cement Portland, Split 1500—1505, »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 85 (blago), 4 in pol odstot. zastavni listi Kranjske deželne banke 17.50 (blago), 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 89 (blago).

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb, 109, Jugoslavenska banka, Zagreb 102 do 104, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 57—57.25, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 215—220, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915—917.50, Slavenska banka 80 (blago), Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 86—87, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Osijek 900, Narodna šumska industrija, Zagreb 52—66, Našica 65—80, Guttman 730 do 745, Slavonija 74, Trboveljska premogokopna družba, tu 450, 7 odstot. inv. posojilo 63, Vojna odškodnina 111.50—111.75.

Dunaj. Alpine 409.000, Greinitz 136.000, Kranjska industrijska družba 700.000, Trboveljska družba 447.000, Hrvatska eskomptna banka 107.000, Leykam 145.000, Jugoslovanska banka 110.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 54.500, Avstrijske tvornice za dušik 195.000, Gutmann 407.000, Mundus 815.000, Slavex 210.000, Slavonija 78.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske škorete 13 mm, paral. I. in II., 600 kos. 30 cm, 600 kos. 32 cm, 600 kos. 33 cm, 600 kos. 36 cm, fco meja. 3 vag. 820, 900, zaklj. 900; bukovi krljički, sveži, 75 cm dolžine, 20 cm prem. napr., fco meja 25.50; deske 25 mm, I. in II., gorenjsko blago, fco nakladalna postaja 600; češnjevi krlji od 40 cm prem. napr., zdravo, lepo blago, fco nakl. postaja 1 vag. 100, 105, zaklj. 100; remeljni 7-7, 8-8, I. in II., fco meja 710; bukova drva, 1 m dolžine, napolsuhe, fco nakladalna postaja 25. — Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 390, pšenica bačka, par. Ljubljana 435, koruza bačka, par. Ljubljana 335, koruza nova, fco Ljubljana 220, oves bački, par. Ljubljana 330, laneno seme, par. Ljubljana 680, pšenična moka, št. 0 bas., fco Ljubljana 625, pšenični otrobi, b-n, fco Ljubljana 210, krompir beli, zdravi, fco meja Jesenice 1 vag. 115, 120, zaklj. 120. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 580, fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 440, fižol prepeličar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 575, fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 375, fižol rujavi, orig., fco Ljubljana 400, orehi, b-n, belo sušeni, brez koščakov, fco nakladal. postaja 625, jabolka za prešanje, fco nakladalna postaja 85.

Novi Sad. Pšenica 365—370, sušena koruza 250, oves novi promptna dobava 170 do 175, moka in otrobi brez notacije, fižol 440—470. — Položaj nestalen.

Slavnemu občinstvu naznanjamo, da bo vozil

AVTOBUS

od srede, 29. oktobra do 3. novembra redno od 8. ure zjutraj dalje do poznega večera na pokopališče. *Cena za enkratno vožnjo 5 din. Postajališče gostilna „Pri Figovcu" na Dunajski cesti.* Se priporoča *Adamčič & Komp.*

Inserati v »Slovencu« imajo popoln uspeh. — Inserirajte v njem!

Iščemo OEČ. TAJNIKA za trško občino, ki bo opravljal obenem tajniško službo pri elektrarni, ki jo ima občina in službo pri obč. mostni tehtnici. Vse ponudbe je pošiljati na ŽUPANSTVO TRGA RAJHENBURG z navedbo pogojev. Invalidi imajo prednost. - Samci ugodnejšo pozicijo. Služba se lahko nastopi takoj. 6760

Iščem malo, čisto STANOVANJE, soba in kuhinja, tudi v bližnji okolici. - Naslov: Sofija Borštnik, poste-restante, tu.

Hiša Z GOSTILNISKO KONCESIJO in z gostiln. inventarjem v sredi mesta, se takoj proda. Kupcu je stanovanje takoj na razpolago. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 6753.

Za čevljar. VAJENCA sprejmem tako fanta. - Jan. Zaletel, čevlj. mojster, Fužine 6 pri Ljubljani. 6741

PRODAM vsakovrstne **hrastove kole** za ograje po najnižji ceni. - Poizve se v gostilni »Pod lipo« v Mostah. 6736

VOJNA VDOVA želi mesta HIŠNICE ali pa službo KUHARICE za vse, kjer bi mogla pri sebi imeti svojo 14 letno hčerko. - Cenj. ponudbe pod: »Služba 100«.

Proda se tri-nadstropna **hiša** v Ljubljani — Stari trg 20. - Resne ponudbe na naslov: M. Umek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13. Posredovalci izključeni.

Večjo množino SUHEGA **bukovega oglja** kupi tvrdka v Italiji. - Ponudbe upravi lista pod »OGLJE.

Inserirajte v „Slovencu"!

KUPIM **POSESTVO** z vsem inventarjem, do 15 oralov zemlje — v bližini prometnega kraja. - Naslov v upravi lista pod štev. 6737.

Prodajo se radi pomanjkanja prostora TRIJE NOVI **PLETILNI STROJI** za vse najbolj idoče pletenine kakor: jopice, vsakovrst. kapice, dokolenice itd. - Naslov pove uprava pod štev. 6746.

PARNO VULKANIZIRANJE vse vrste gumijaste robe kakor tudi ☞ popravlja **GALOŠ** sprejema po najkulantnejših cenah PETER ŠKAFAR — Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

NAJBOLJŠA
NAJCENEJŠA
NAJUSPEŠNEJŠA
REKLAMA
so oglasi v »Slovencu«.

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.

(Dalje.) 8

Položil bom, glej, v znamenje vsega tega svoj znak na tvoje prsi in tudi na njenih prsih bo isti znak. Kadar te zapustim in odpreš svoje oči, tedaj zbudi faraona in poskrbi, da se te moje besede zapišejo na zavoj, tako da se nobena izmed njih ne pozabi.'

»Tedaj se je o faraon«, je nadaljevala Ahura, »iz Veličja prikazala roka in v roki je bil znak Življenja, bleščeč se, kakor bi bil ognjen, in roka ga je položila na moje prsi in speklo me je kakor ogenj in zbudila sem se in — tema je bila okoli mene, sama tema in ob svoji strani sem slišala tebe, kako dihaš v spanju.«

Ko je faron slišal ta sen, je poljubil kraljico in jo blagoslovil za njeno dobro napoved ter je zaploskal z dlanmi, da pokliče dvorne gospe, ki so spale zunaj. Lete so pritekle in prinesle svetiljke; pri luči je videl, da se je na nežni kraljičini koži prikazalo pod vratom rdeče znamenje Življenja; da, tam je bila zanka od pod zanko križ.

Tedaj je faraon ukazal, naj pride k njemu načelnik njegovih pisarjev s papirom in pisalnimi pripravami ter naj naglo pokličejo Amenovega velikega duhovna iz templja. Nato je pisar prišel v kraljevo spalnico in je v navzočnosti velikega duhovna napisal vse Amenove besede, ne izpustivši niti ene, in faraon ter kraljica sta zavoj podpisala in veliki duhoven ga je izpričal ter ga, ko so se napravili prepisi, odnesel, da ga spravi v skrili Amenovi zakladnici. Toda znamenje križa Življenja je ostalo na prsih kraljice Ahure do zadnjega njenega dne.

Nato je faraon zjutraj klical svoj dvor in je ukazal, naj pripeljejo princa Abija predenj. Ko je princ prišel, ga je faraon prijazno nagovoril:

»Sin mojega očeta,« je rekel, »razmišljal sem o tvoji zahtevi, naj bi te prevzel za sovladarja na egipčanskem prestolu in naj bi imenoval tebe in tvoje sinove za naslednike in sem to misel zavrgel. Vedi, da je razodel meni in moji kraljevi ženi Ahuri največji izmed bogov, da se bo nama ob svojem času rodila hči, ki se bo imenovala Amenova Jutranja zvezda in da bo ona in njeno potomstvo faraon za menoj. Zato se veseli z nami in se vrni v svojo krajino, princ Abi, in se raduj naše ljubezni ter bogastva in veličine, ki so ti jo bogovi dali.«

Tedaj je Abi vztrepetal od jeze, zakaj mislil je, da je vsa ta povest zgolj past in zvijača. A ker je vedel, da je v veliki nevarnosti, če ostane v faraonovih rokah, je samo dogovoril, da se bo Jutranji zvezdi, kadar izide, njegova zvezda poklonila, čeprav se je spomnil, ko je izgovoril te besede, prerokovanja zvezdoznanca Kakuja, da bo ta Amenova Jutranja zvezda ugasnila njegovo lastno.

»Ti misliš, da se ti hlinim, princ Abi, da sem omadeževal svoje ustnice z lažmi,« je rekel faraon nevoljno. »Prav, tudi to ti odpuščam. Pojdi in čakaj nadaljnjih dogodkov in po temle znamenju sodi, da nosim resnico v srcu. Kadar se rodi kraljična Neter-Tua, bo na njenih prsih znak življenja. Pojdi, drugače se ujezim. Darovi, ki sem ti jih bil obljubil, pridejo za teboj v Memfido.«

Tako se je Abi vrnil v belozido mesto Memfido in je tam mrko tičal ter razširjal vest, da mu namerjajo ugrabiti dediščino. Toda Kaku je odmajeval z glavo in je na tihem govoril, da bo zvezda Neter-Tua vzšla, zakaj tako je bil sklenil Amen, oče bogov.

3. POGLAVJE.

Rames, kraljična in krokodil.

Ob določenem času je kraljeva žena Ahura rodila dete, deklico svežega in ljubeznivega obličja, s kodrastimi lasmi in z očmi, katere so bile od prvega trenotka modre kakor poletno nebo. Tudi na njenih prsih je bilo znamenje, veliko kakor nohet, v podobi svetega znamenja Življenja.

Faraon in njegova hiša in duhovni vseh templjev in ves Egipt je vriskal od veselja, dasi jih je bilo tudi mnogo, ki so na tihem žalovali nad spolom otrokovim, šepetaje si, da bi moral moški nositi dvojno krono, ne pa ženska. Toda javno niso o tem govorili, zakaj zgodovina tega otroka se je bila razširila in ljudstvo je bilo prepričano, da so ga poslali bogovi ter da so se ob rojstvu prikazale v sobi boginje Isis, Nepthis in Hathor s Khemujem, stvarnikom človeštva, žareče kakor zlato.

Faraon je izdal odlok, naj se povsod, kjer je bilo vklesano ime kraljice Ahure, pristavi naslov: »Po volji Amenovi mati njegove Jutranje zvezde« in naj se sezida nova dvorana v Amenovem templju na severni strani ter naj se okrog nje vreže zgodovina o prihodu princa Abija ter o kraljičini prikazni.

Toda Ahura ni doživela, da bi videla to veličastno stavbo, zakaj od rojstva svoje hčere je začela pešati. Štirinajsti dan, dan očiščevanja, je prosila dojiljo, naj ji prinese lepega dojenčka in ga je dolgo opazovala, ga blagoslovila ter govorila z otrokovim Dvojnikom, imenovanim Ka, o katerem je pravila, da ga vidi ležati ob njem, proseč ga, naj deklico varuje v vseh nevarnostih življenja in smrti do dneva vstajenja. Tedaj je rekla, da jo kliče Amen, naj plača ceno, ki jo je bila obljubila za dar božanskega otroka, ceno njenega lastnega življenja, in se je nasmehnila faraonu, svojemu soprogu, ter je izdihnila srečna in z žarečim obličjem.

Sedaj se je veselje spremenilo v žalost in vse dni pogrebnih priprav je Egipt jokal za Ahuro, dokler ni prišel čas, ko so telo s čolnom prepeljali preko Nila v sijajni grob, ki si ga je bila sama dala napraviti v Dolini kraljev, priganjajoč zidarje in umetnike, naj delajo brez prestanka. Ahura je namreč vedela od dne tiste prikazni, da ji je bila usojena smrt, in se je zavedala, da ostajajo grobovi mrtvih takšni, kakršne so jih zapustile žive roke, zakaj le redki hočejo zapravljati zlato in trud za večno bivališče tistim, ki jih ni več.

Tako so Ahuro pokopali z velikimi slovesnostmi in vsemi njenimi dragocenostmi in faraon, ki je odkritosrčno žaloval za njo, je položil sijajna darila v kapeli njenega groba, in ko je ob vhodu postavil še mrtvaški čoln, v katerem so jo bili prepeljali preko Nila, je grob zazidal za večne čase in je pečine zasul s peskom, da bi ga ne mogel nihče najti do dneva vstajenja.

Kraljična pa je rasla in cvetela, in ko je bila stara šest mesecev, so jo izročili Amenovim duhovnicam, da jo vzgajajo in učijo.

———

KRAJNI ŠOLSKI SVET in oba UČITELJSKA ZBORA ŠOL. V TRBOVLJAH naznanjajo, da je zavratna bolezen nenadoma uničila mlado, upapolno življenje tukajšnjega blagega kateheta, gospoda

Franjo Skaleta

Pogreb se vrši v četrtek, dne 30. oktobra ob 10. uri dopoldne.

Pokojniku ohranimo trajen spomin.

Trbovlje, dne 28. oktobra 1924.

ŽELOD,

BUKOV ŽIR, LIPOVO SEME in SUHE GOBE plača najbolje »FRUCTUS«, Ljubljana, Tabor štev. 2 in Krekov trg št. 10.

ANGLEŠČINA!

Privatne ure in tečaje za začetnike je zopet otvorila Miss Farler, Dvořakova ul. 3/III, (hiša Tönnies-Obnova).

Rezanje drv

z motorno žago po Din 15.— za kubični meter priporoča L. ILERŠIČ, Friškovec (za belgijsko vojašnico. 5861

Razprodaja raznovrstnih moških in ženskih, fantovskih in dekliških ČEVLJEV po zelo ugodni ceni pri Produktivni zadrugi čevljarjev, Ljubljana, Hrenova ulica 4. 6740

Trgov. pomočnik

mešane stroke, z dobrimi spričevali in prost vojaščine, želi službe v trgovini v mestu ali na deželi. - Na željo položi 15.000 Din kavcije. Pristopi tudi kot tihi DRUŽABNIK k manjšemu trgov. podjetju. - Ponudbe pod »Priden in pošten« št. 6745 na upravo lista.

Trgovska HIŠA

dobro vpeljana, na glav. prometni cesti, velika skladišča, kleti, vrt, vodovod, naprodaj pod ugodnimi plačljivimi pogoji. Vselitev takoj. MILKOVIČ, Moste 79. 6732

Odeje velike 145×200, dobro prešite, iz močnega rožnatega kambrika, s fino pavolo, po 220 Din; fini flanel porhant po 14 Din in razne **ostanke** po skoro polovični ceni razpošilja po pošti »TEKSTILBAZAR«, Ljubljana, Krekov trg. — Zahtevajte novi cenik! 6543

Hišnik (šofer)

se takoj ali koncem leta sprejme za večjo vilo v Ljubljani; na razpolago je lepo in suho malo stanovanje. Pogoji: popolna zanesljivost in sposobnost, dobra spričevala. - Ponudbe pod: »Mala rodbina« štev. 6754 na upravo lista.

10.000 Din

proti zelo visokimi obresti išče kot posojilo za dobo 18 mesecev solidni drž. vpokojenec in obenem privatni uradnik. Odplačilo zanesljivo kakor tudi zastavitev proti vrednosti. - Ponudbe pod »Zanesljivo odplačilo« upravi lista.

KATERO PODJETJE,

posestnik, društvo bi sprejelo primorskega begunca (družina 3 članov), ki je brez službe in stanovanja, za HIŠNIKA, slugo ali podobno. Žena bi pomagala pri hiši. Spričevala na razpolago. - Pisma prosi pod »Nujna pomoč« upravi.

Telef. št. 3 **Žarnice Osram**

kupite najceneje pri

Ivan Bogataj, koncesijonirano elektroteh. podjetje

Ljubljana, Kongresni trg 19 poleg Nunske cerkve

Trgovina in zaloga inštalacijskega materijala, telefonskih aparatov, modernih lestencev in svetilk, ter modernih signalnih naprav proti vlomu.

Plašč delniške družbe ali d. z o. z.

ev. lesne ali električne stroke z malim osnovnim kapitalom se kupi. — Informacije pri dr. IVO BENKOVIČU, odvetniku v Ljubljani.

Za žalne dneve

SE PRIPOROČA CVETLIČARNA

VIKTOR KORSIKA

LJUBLJANA :: Kongresni trg

v napravo žalnih vencev, šopkov in nagrobnih aranžmajev od najpreprostejšega do najfinejšega izdelka. — — Žalni kakor tudi drugi trakovi vedno v zalogi.

CENE SOLIDNE. POSTREŽBA TOČNA.

LIVARNA **ZVONOGLAS** MARIBOR

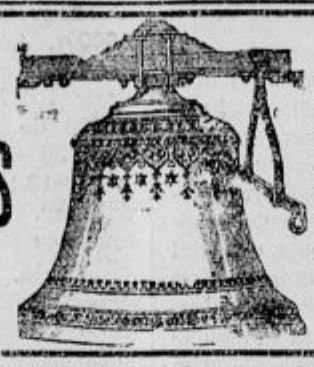

Dobavlja najboljše bronaste zvonove, po kakovosti nadkrilujejo one iz predvojne dobe, čisti harmonični glasovi. 4 tedenski dobavni rok, večletno jamstvo. — Odlikovana tvrdka z zlato kolajno. Cene najnižje v Jugoslaviji

---

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe **MARIBOR**

Aleksandrova cesta št. 12

Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino, iz medenine, železa, bakra in aluminija itd.

Vsemogočni je odpoklical k Sebi našo preljubo mamico oziroma taščo in babico, gospo

ANO ZANIER, roj. JANIČ

veleposestnico in trgovko v Sv. Pavlu

ki je boguvdano preminula danes zjutraj v 78 letu starosti.

Zemeljski ostanki predrage rajnke se bodo položili v četrtek 30. oktobra ob 10. uri k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Blagopokojnico priporočamo vsem, ki so jo poznali, v trajen spomin.

Sv. Pavel pri Preboldu, dne 28. oktobra 1924.

Zalujoče rodbine:

Roblek, Cvenkel, dr. Tajnšek in Adela dr. Dečkova.

Trboveljski premog
drva
koks
angleški premog
slezijske briketc

dobavlja ILIRIJA tu Kralja Petra trg 8. Tel. 220

Plačilo tudi na obroke.

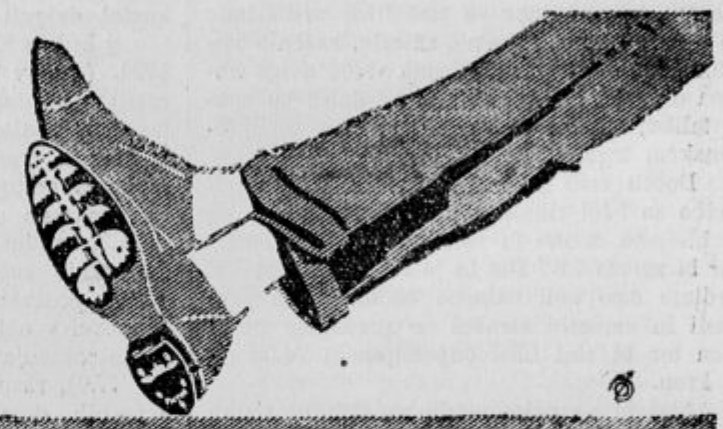

Palma kaučuk pete in podplati

omogoč jo elastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in Vašo obutev ter so trpežnejši nego usnje.

Gospod, najvišji Duhovnik, je poklical k Sebi Svojega pridnega delavca že prve ure njegovega vestnega delovanja, gospoda

Franca Skale

IV. kaplana v Trbovljah

ki se je po kratki in zelo mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, preselil v boljšo večnost.

Pogreb bo v četrtek ob 10. uri dopoldne.

Trbovlje, dne 28. oktobra 1924.

JAKOB GASPARIČ, župnik. — JOS. ZMAVC, MART. GOROGRANC, ANT. RADANOVIČ, kaplani.

Bombaževa predilnica in tkalnica TRŽIČ

Ed. Glanzmann in And. Gassner v Tržiču išče spretnega

PAZNIKA

ali vratarja ozir. nočnega čuvaja

(bivš. stražnika ali orožnika) Ponudbe na gornji naslov.

Proda se

štiriletna JAZBEČARKA in trimesečni MLADIČI (1 samec, 2 samici). - Naslov se izve pri upravi lista, event. pismene ponudbe pod »Jazbečar 6617« na upravo lista.

Polnojarmenik

85 cm, skoraj nov, znamke Lein & Pirner, ugodno proda Konzervna tovar. »Globus«, d. d. Vrhnika.

INSTRUKCIJE

v ITALIJANŠČINI daje za početnike po zmerni ceni laščino popolnoma obvladajoči uradnik. Naslove reflektantov sprejema uprava pod šifro »Italijanščina«.

Kdor pride v Maribor,

naj ne zamudi obiskati mojo trgovino z najboljšo emajlirano - pločevinasto POSODO, kakor tudi porcelanasto in stekleno robo. - Cene zelo ugodne — prepričajte se!

A. VICEL — Maribor, Glavni trg št. 5.

D. Železnik, Ljubljana, Mirje 9.

Detel po same, fižol in gobe kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Franc Erjavec

„pri zlati lopati"

trgovina z železnino

Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (prej Hammerschmidt)

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski „Portland cement" po nizki ceni.

Popolnoma varno naložite denar v

LJUBLJANSKO POSOJILNICO

R. Z. Z O. Z.

ki posluje V NOVOPREUREJENIH PROSTORIH v LJUBLJANI MESTNI TRG 6 telefon 9.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Zelo ugoden nakup modrocev, divanov, otomanov in klub-garnitur ter vse v to stroko spadajoče izdelke nudi solidno izdelane in najceneje tvrdka

Peter Kobal Kranj (Slovenija)

tvornica tapetniških izdelkov

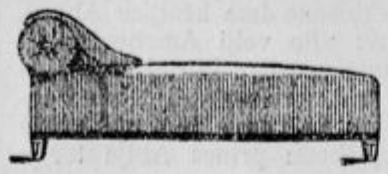

Pri večjih naročilih kakor za hotele, restavracije, mizarje i. t. d. še znaten popust. **Pozor ženini in neveste! Zahtevajte cenike!**

— KR. DVORNI DOBAVITELJI —

STOCK COGNAC MEDICINAL D. D. SLAV. POŽEGA

STOCK

ČOKOLADA IN BONBONI

COGNAC MEDICINAL

JAMAICA RUM

CHINA ČAJ

Znamka „STOCK" JAMČI ZA NAJBOLJŠO KVALITATIVNO BLAGO!

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigoveznica K.T.D. v Ljubljani

Kopitarjeva ulica 6. II.

Inserirajte v „Slovencu"

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Franc Kremžar v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.